

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej

DZIAŁ WIEDZY O REGIONIE

ul. Artyzanska 11a
21-000 Biała Podlaska
tel. 83 341 64 52

regionalia@mbp.org.pl

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXIV

Wrzesień 2015

Nr 9



ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUDSKIEGO 62

TEL. 25 644-21-95; FAX 25 644-87-44

WYDAWNICTWO DIECEZJI SIEDLECKIEJ "UNITAS"

08-110 SIEDLCE; UL. SZKOLNA 22

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXXIV

Wrzesień 2015

Nr 9

EPISKOPAT POLSKI

LIST PASTERSKI Z OKAZJI V TYGODNIA WYCHOWANIA
(13-19 WRZEŚNIA 2015 R.)

WYCHOWYWAĆ DO PEŁNI CZŁOWIECZEŃSTWA

**Umiłowani w Chrystusie Panu, Siostry i Bracia,
Drodzy Rodzice, Nauczyciele i Wychowawcy,
Droga Młodzieży, Kochane Dzieci!**

Z woli Bożej Opatrzności wchodzimy w nowy rok szkolny. Dla jednych będzie on początkiem nowego etapu życia, dla innych kontynuowaniem zdobywania wiedzy o człowieku, świecie i Bogu. Wszystkich, a zwłaszcza rodziców i wychowawców, zachęcamy do refleksji nad wszechstronną formacją człowieka. Temu zagadnieniu będzie poświęcony V Tydzień Wychowania, który rozpoczniemy w przyszłą niedzielę, 13 września.

Przykładem całościowego wychowania człowieka jest działalność św. Jana Bosko (1815-1888), założyciela rodziny salezjańskiej, którego dwusetna rocznica urodzin przypada w tym roku. Zaproponował on system wszechstronnego wychowania młodego człowieka, przygotowując dzieci i młodzież do uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym. Uczył także świadomego podejmowania zadań chrześcijanina w świecie współczesnym. Ks. Jan Bosko – jak podkreślił ostatnio papież

Franciszek – „dał metodę wychowawczą na dzisiejsze czasy” (*List do Przełożonego Generalnego Salezjanów, 24 czerwca 2015 r.*).

1. Jezus Chrystus na drodze naszego rozwoju

W Ewangelii według św. Marka, którą przed chwilą usłyszeliśmy, jest przedstawiona scena uzdrowienia człowieka głuchoniemego. Zdumieni świadkowie tego wydarzenia skomentowali je jednoznacznie: „Dobrze uczynił wszystko” (Mk 7,37). Opinię tę możemy odnieść do całego życia i działania Jezusa Chrystusa, który właśnie dobro człowieka uczynił celem swojej zbawczej działalności. W pojęciu dobra mieści się zarówno troska o kondycję fizyczną, jak i duchową. Chrystus przyszedł bowiem po to, aby człowiek miał życie i to w całej pełni.

W drugim czytaniu słyszeliśmy, jak św. Jakub Apostoł oddaje zasadę obowiązującą wszystkich chrześcijan: w wierze nie można dokonywać żadnych rozróżnień ze względu na osoby, ich status, pochodzenie, wygląd czy pozycję społeczną. Każdy człowiek jest równy przed Panem Bogiem, który pragnie pełnego rozwoju człowieka, oferując mu zarówno określone wartości, jak i sposoby ich realizowania. Wskazówki te można znaleźć w bogatej tradycji, praktyce i nauce Kościoła, jak to uczynił św. Jan Bosko. Jego wychowankowie nie wahali się podejmować stawianych im wyzwań, by przeżywać życie radośnie, a jednocześnie odpowiedzialnie, doświadczając jego pełni i w konsekwencji osiągnąć szczęście.

Najbardziej istotne w wychowaniu ku pełni człowieczeństwa jest jednak to, by na drodze własnego rozwoju chcieć i umieć przyjąć Jezusa. On jest Tym, który wyzwala i uzdrawia, On troszczy się o dobra materialne i dobro duchowe, o życie doczesne i wieczne, aby dać każdemu człowiekowi szansę uczestnictwa w pełni życia.

2. W służbie rozwoju pełnego człowieka

Zarówno myśl, jak i praktyka wychowawcza, która zakłada pełny rozwój człowieka, jest wciąż pielęgnowana w Kościele. Święty Jan Bosko zawarł swoje zasady w trzech pojęciach: rozum, religia i miłość wychowawcza. Całej formacji nadał zaś kierunek prewencyjny, czyli zapobiegawczy.

Niestety, dzisiaj dostrzegamy niebezpieczną tendencję odchodzenia w wychowaniu od trwałego i sprawdzonego systemu wartości. Wybiórcze przyjmowanie zasad moralnych wprowadza człowieka w stan życiowej niepewności i zagubienia i prowadzi do chaosu. To z kolei uniemożliwia

jego pełny rozwój i zatrzymuje uwagę jedynie na namiastkach szczęścia, na zaspokajaniu przyziemnych potrzeb, nie zawsze koniecznych do życia. Tymczasem dla człowieka, zwłaszcza młodego, ważne jest poczucie stabilności i bezpieczeństwa, potrzebne jest mądre towarzyszenie mu oraz stawianie wyzwań na miarę jego pragnień i ideałów. Młody człowiek potrzebuje roztropnej korekty zachowań, świadomości, że w poszukiwaniu swojej życiowej drogi nie jest zdany tylko na siebie samego. Niezależnie od głoszonych dzisiaj fałszywych twierdzeń o samowystarczalności, młody człowiek wciąż potrzebuje przewodników, mistrzów, autorytetów i wiarygodnych świadków, żyjących wartościami.

a) Rola rozumu w wychowaniu

Rozumne wychowanie przejawia się w postawach wyrozumiałości, cierpliwego dialogu, mądrego rozwiązywania zaistniałych konfliktów, jak również w poszukiwaniu wartości pociągających młodego człowieka. Dzisiaj obserwujemy niepokojący wzrost działań wychowawczych, w których neguje się wszelki rodzaj wysiłku, mądrej dyscypliny, a przyzwala się na spełnianie zachcianek dziecka. W tym kontekście rozum jawi się jako czynnik wprowadzający potrzebną równowagę.

b) Znaczenie religii w wychowaniu

Religia jest uznaniem prawdy o zdolności otwierania się człowieka na Boga. Uwzględnianie jej w procesie wychowawczym ukierunkowuje na prawdę i dobro oraz pozwala człowiekowi na trafny wybór wartości.

Według św. Jana Bosko, głębokie zjednoczenie z Panem Jezusem wyzwala człowieka od lęku przed złem i śmiercią, obdarza niezbędną siłą do zmagania o dojrzałą wiarę, zdolną do obrony osobistych przekonań religijnych.

W otwieraniu się na Boga wielkie znaczenie ma modlitwa, życie sakramentalne, liturgia, a także aktywna obecność we wspólnocie kościelnej. Dlatego filarami wychowania ku pełni człowieczeństwa są: Eucharystia, pokuta, nabożeństwo do Matki Bożej i miłość do Kościoła.

Obecność religii w procesie wychowawczym nadaje mu o wiele głębszy sens. Od 25 lat wszechstronnemu wychowaniu dzieci i młodzieży służy między innymi katecheza w szkole. To właśnie praca dydaktyczna katechetów stanowi nieocenioną pomoc w realizowaniu zadań wychowawczych szkoły.

c) Istota miłości wychowawczej

To miłość pobudza i mobilizuje wychowawców do oddania się dobru wychowanków. Sprawia, że są oni gotowi do poświęceń i trudów, nie bacząc

na pojawiające się przeciwności. Święty Jan Bosko mówił do swoich wychowanków: „Dla was żyję, dla was pracuję, dla was jestem gotowy oddać moje życie”. Tak też było. To dla młodzieży tworzył oratoria, szkoły, wydobywał zagubionych z więzień i przygotowywał ich do wejścia w życie społeczne, zawodowe i kulturalne.

Niezwykle istotne jest, aby wspólnota, w której wzrasta młody człowiek, była przeniknięta klimatem miłości, stając się w pewien sposób jego rodziną. Człowieka można wychować tylko wtedy, gdy znajdzie on przyjazne i pełne miłości środowisko. Wychowankowie powinni mieć świadomość, że są kochani, dlatego powiedzenie św. Jana Bosko, że „wychowanie jest sprawą serca”, wciąż inspirowa i wskazuje właściwy kierunek działań wychowawczych.

Dziś obserwuje się w wychowaniu tak rodzinnym, jak i szkolnym pewien rodzaj deficytu miłości, a sama miłość jest poddawana wielorakim próbom. Propozycja wychowywania w miłości i przez miłość jest więc wciąż potrzebnym, a nawet pilnym zadaniem. Tylko miłość jest w stanie wydobyć z człowieka to, co najbardziej piękne i szlachetne.

3. Potrzeba wychowania do pełni człowieczeństwa

Spośród zagrożeń, jakie pojawiają się w naszych czasach, najbardziej niebezpieczne wydają się te, które promują wybiórcze, fragmentaryczne spojrzenie na wychowanie. Akcentowanie kwestii ekonomicznych i ograniczanie zainteresowań do przyjemności, pomijając sferę duchową człowieka, zmierza do jego niepełnego wychowania.

Przed rodzicami, nauczycielami, katechetami i duszpasterzami pojawia się zatem pilne zadanie troski o wszechstronne wychowanie, prowadzące do pełni i piękna życia. Zwracamy się więc do Was z gorącym apelem, abyście podjęli trud całościowego wychowania człowieka. Pamiętamy, z jaką aprobatą ze strony samych młodych spotkało się zdanie wypowiedziane przez św. Jana Pawła II: „Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali” (*Częstochowa, 18 czerwca 1983 r.*). Wychowanie bez wyrzeczeń, poświęcenia i ducha ofiarności, bez stawiania wymagań nie osiągnie celu, jakim jest ukształtowanie pełnego człowieczeństwa.

Zachęcamy wszystkich, by na miarę swoich możliwości włączyli się w przeżywanie tegorocznego Tygodnia Wychowania. Pamiętajmy przede wszystkim o osobistej i wspólnotowej modlitwie za wychowawców i wychowanków. Bierzmy udział w spotkaniach i konferencjach poświęconych wychowaniu. Odważnie podejmujmy refleksję nad wychowaniem, jakie

dokonuje się w naszych rodzinach, szkołach i parafiach. Szukajmy przy tym sposobów wzajemnej współpracy. Wspierajmy cenne przedsięwzięcia służące wychowaniu młodzieży, jak oratoria, świetlice czy inne.

Na piękny i odpowiedzialny trud wychowywania do pełni człowieczeństwa wszystkim z serca błogosławimy i polecamy Maryi, Wychowawczyni Syna Bożego.

*Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 369. Zebraniu Plenarnym KEP w Warszawie
w dniu 10 czerwca 2015 r.*

Za zgodność:

† Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny KEP

Do odczytania w niedzielę, 6 września 2015 r.

INSTRUKCJA KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI W SPRAWIE ZARZĄDZANIA DOBAMI DOCZESNYMI KOŚCIOŁA

I. WPROWADZENIE

1.1. Kościół wypełniając swoją misję, która ma charakter religijny (por. KDK 42), winien cieszyć się „taką wolnością działania, jakiej wymaga troska o zbawienie ludzi” (DWR 13). Dlatego też „działając w doczesności posługuje się rzeczami doczesnymi, na ile wymaga tego jego posłannictwo” (KDK 76), dla którego spełnienia również „potrzebuje środków, którymi dysponują ludzie” (KK 8). Wielkości tych zasobów nie da się określić generalnie i abstrakcyjnie. Z misji bowiem Kościoła wynika konieczność posiadania środków niezbędnych do „sprawowania kultu, prowadzenia dzieł apostołstwa oraz miłości, zwłaszcza wobec biednych, a także do tego, co jest konieczne do godziwego utrzymania szafarzy” (kan. 222 §1 KPK; por. DP 17). W związku z tym „Kościół katolicki na podstawie prawa wrodzonego, niezależnie od władzy świeckiej, może nabywać dobra doczesne, posiadać je, administrować i alienować, dla osiągnięcia właściwych sobie celów” (kan. 1254 §1-2 KPK).

1.2. Wszyscy wierni mają obowiązek zarządzać potrzebom Kościoła (kan. 222 §1 KPK). Obowiązek ten opiera się na fakcie przynależności wszystkich wiernych na mocy sakramentu chrztu świętego do wspólnoty Ludu Bożego, współodpowiedzialności za realizację posłannictwa Kościoła oraz naturalnej solidarności wobec własnej wspólnoty. Należy on do podstawowych obowiązków wszystkich wiernych i sięga czasów założenia Kościoła. Fakt, że należy on do podstawowych obowiązków wszystkich wiernych, nie ulega wątpliwości, ponieważ prawodawca posłużył się w tekście kanonu zwrotem: *Christifidelibus obligatione tenentur*. Tym samym sformułowanie to pozostaje w zgodzie z wyraźnym stwierdzeniem dekretu o posłudze i życiu prezbiterów *Presbyterorum ordinis* Soboru Watykańskiego II, gdzie w nr. 20 jest mowa o *vera obligatio*. Skoro zatem obowiązek ten znalazł się w Kodeksie Prawa Kanonicznego, to wynika on nie tylko z moralnego zobowiązania, lecz również z *obligatio iuridica*. To prawne zobowiązanie powinno być bliżej określone przez prawo czy to powszechne, czy partykularne lub przez zwyczaj.

1.3. Nie można zapominać, że posiadanie dóbr doczesnych oraz ich administrowanie zawsze winno być zgodne z ewangeliczną zasadą, która

mówi, że najważniejsze są wartości duchowe (por. Mt 16,26). Z faktem posiadania dóbr doczesnych łączy się troska o majątek kościelny. Troska ta powinna przejawiać się zwłaszcza w dbałości o budynki sakralne, cmentarze oraz inne ruchome i nieruchome dobra kościelne. Władza kościelna powinna troszczyć się o prawidłowe gospodarowanie posiadanymi dobrami materialnymi. Wszelki zaś obrót majątkiem kościelnym zgodnie z kan. 1254 i 1260 KPK powinien mieścić się w granicach celów właściwych Kościołowi i służyć przede wszystkim rozwojowi jego zbawczej misji.

2. NABYWANIE DÓBR DOCZESNYCH

2.1. Konferencja Episkopatu Polski, diecezje, parafie oraz inne kościelne osoby prawne – zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, przy zachowaniu przepisów prawa polskiego – mogą nabywać, posiadać, zarządzać i alienować dobra doczesne. Mogą one nabywać dobra doczesne wszystkimi sprawiedliwymi sposobami prawa czy to naturalnego, czy pozytywne-go, którymi innym wolno je nabywać (kan. 1259 KPK).

2.2. Wierni mają prawo do przekazywania Kościołowi dóbr doczesnych (por. kan. 1261 §1 KPK). Sposób realizacji przekazywania dóbr doczesnych na korzyść Kościoła może dokonywać się wszelkimi prawnymi sposobami (kan. 1259). Do nich należą m.in.: tace zbierane podczas nabożeństw, zbiórki do puszek, ofiary dobrowolne z racji sprawowanych sakramentów czy posługi duszpasterskiej, ofiary będące odpowiedzią na prośbę, ofiary i opłaty za wydanie aktów administracyjnych, darowizny na cele kultu religijnego, darowizny na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą, przekazanie 1% należnego podatku na rzecz instytucji kościelnej mającej status organizacji pożytku publicznego, ustanowienie pobożnej fundacji autonomicznej lub nieautonomicznej.

2.3. Nowe sformułowanie przykazań kościelnych podkreśla, że troska o dobra doczesne Kościoła i o utrzymanie instytucji kościelnych, a także o ludzi ubogich, jest równocześnie obowiązkiem wszystkich wiernych (por. kan. 222 §1 i kan. 1260 KPK). Oczywiście, zadośćuczynienie temu przykazaniu powinno odbywać się zgodnie z możliwościami poszczególnych osób (por. KKK, nr 2043), które w dzisiejszych czasach w wielu wypadkach są zróżnicowane.

2.4. Konferencja Episkopatu Polski zwraca się do wiernych zgodnie z kan. 1262 KPK z prośbą o wsparcie materialne Kościoła w następujących potrzebach:

- Stolicy Świętej (uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła oraz w miarę możliwości diecezji w innym terminie – por. kan. 1271 KPK),
- misji (uroczystość Objawienia Pańskiego, II niedziela Wielkiego Postu, Niedziela
- Misyjna – przedostatnia niedziela października),
- zakonów kontemplacyjnych (uroczystość Ofiarowania Pańskiego),
- chrześcijan w Ziemi Świętej/Bożego Grobu w Jerozolimie (Wielki Piątek),
- Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (II dzień Wielkanocy),
- Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” (Dzień Papieski),
- Funduszu Pomocy Kościołowi na Wschodzie (II niedziela Adwentu),
- Funduszu Obrony Życia (Pasterka i/lub w terminie wyznaczonym przez biskupa diecezjalnego).

2.5. Ofiary (*oblaciones*) składane z okazji udzielania sakramentów i sakramentaliów oraz jakichkolwiek innych celebracji liturgicznych stanowią dar, dzięki któremu wierni przyczyniają się do prowadzenia działalności duszpasterskiej i do utrzymania duchownych (por. kan. 946 KPK). Jednak sprawowanie sakramentów i sakramentaliów oraz jakichkolwiek innych celebracji liturgicznych nie może być uzależnione od złożenia ofiary (por. kan. 945 § 2 i kan. 1181 KPK). Dlatego też nie należy ustalać stawek i „cenników”. Przypomina się również, że oprócz ofiar określonych przez kompetentną władzę kościelną, szafarz nie może domagać się niczego za udzielanie sakramentów, przy czym potrzebujący nie powinni być pozbawieni pomocy sakramentów z racji ubóstwa (kan. 848 KPK).

2.6. Od ofiar mszalnych (*stipes oblatae*) należy zupełnie odsunąć wszelkie pozory transakcji lub handlu (por. kan. 947 KPK). Naruszenie tego nakazu stanowi przestępstwo obwarowane sankcją karną cenzury lub inną sprawiedliwą karą (por. kan. 1385 KPK).

2.7. Domniemywa się, że ofiary (darowizny) przekazane przełożonym lub administratorom jakiegokolwiek kościelnej osoby prawnej (publicznej lub prywatnej) – o ile nie stwierdzono czegoś innego – zostały złożone na własność tejże osoby prawnej (por. kan. 1267 §1 KPK).

2.8. Chociażby kto inny wypełniał w parafii posługę pasterską, jednak ofiary przyjęte z tej okazji powinien przekazać do wspólnej kasy parafialnej, chyba że pewna jest przeciwna wola ofiarodawcy w odniesieniu do ofiar dobrowolnych. Do biskupa diecezjalnego należy – po wysłuchaniu zdania rady kapłańskiej – wydać odpowiednie przepisy co do przeznaczenia składanych

ofiar oraz wynagrodzenia kapłanów wypełniających tę posługę (por. kan. 531 KPK). Ofiary otrzymywane z okazji odprawienia Mszy św. jako dochód osoby fizycznej nie mogą być obciążone podatkiem nałożonym przez biskupa i są regulowane w całości postanowieniami kan. 945-958 KPK.

2.9. Ofiary (darowizny) złożone na rzecz publicznej osoby prawnej (np. parafii) nie mogą być odrzucone, jeśli nie istnieje słuszna przyczyna, a w sprawach o większym znaczeniu – jedynie za zezwoleniem ordynariusza. Zezwolenie ordynariusza z zachowaniem procedury określonej w kan. 1291-1294 KPK jest wymagane na przyjęcie ofiar (darowizn) z obciążeniem określającym sposób korzystania (np. obciążone hipoteką, zastawem, służebnością, dzierżawą) lub stawiającym warunek (por. kan. 1267 §2 KPK). Słuszna przyczyna może dotyczyć godziwego źródła pochodzenia dóbr, dobrej wiary ofiarodawcy, natury danej rzeczy, jej wyglądu zewnętrznego czy przeznaczenia, itd. Dlatego przed ich przyjęciem należy zapoznać się, co ma być przedmiotem ofiary (darowizny), czy jest ona moralna i godziwa, czy nie będzie ona stanowiła obciążenia dla kościelnej osoby prawnej oraz czy nie ma ukrytych w niej jakichkolwiek zobowiązań.

Przyjęcie lub odrzucenie takiej ofiary (darowizny) wymaga szczególnej roztropności.

2.10. Ofiary (darowizny) złożone przez wiernych na określony cel, mogą być przeznaczone jedynie na ten cel (por. kan. 1267 §3 KPK). Nikomu nie wolno zmieniać woli ofiarodawcy. W przypadku wątpliwości dotyczącej celu złożenia ofiary (darowizny) należy dowołać się do darczyńcy. Jeśli zaś nie ma takiej możliwości, należy odwołać się do ordynariusza, który zgodnie z kan. 1301 §1 KPK jest wykonawcą wszystkich pobożnych rozporządzeń, dokonanych zarówno testamentem, jak i aktem między żyjącymi. Do umowy darowizny mają zastosowanie przepisy prawa cywilnego z tymi samymi skutkami, chyba że są przeciwne prawu Bożemu lub co innego zastrzega prawo kanoniczne (por. kan. 1290).

2.11. Kościelne osoby prawne mogą także nabywać ruchomości i nieruchomości w drodze spadkobrania. Również w tym przypadku stosuje się zasady wymienione w punkcie poprzednim, z zachowaniem przepisów prawa polskiego.

2.12. Nabycie i zbycie nieruchomości musi nastąpić w formie aktu notarialnego lub w innej formie przewidzianej przepisami prawa polskiego (por. art. 158 k.c.).

2.13. Każda zbiórka ofiar (*stips*) – poza ustalonymi w akcie prawnym dotyczącym świadczeń finansowych w danej diecezji – na jakąkolwiek pobożną lub kościelną instytucję lub cel wymaga pisemnej zgody własnego ordynariusza oraz ordynariusza miejsca (por. kan. 1265 §1 KPK).

2.14. Ordynariusz miejsca może nakazać we wszystkich kościołach i kaplicach, nawet należących do instytutów zakonnych, które faktycznie na sposób stały są dostępne dla wiernych, przeprowadzenie specjalnej tacy lub zbiórki do puszek na określone cele parafialne, diecezjalne, krajowe lub powszechne, którą następnie należy starannie – zgodnie ze szczegółowymi wymogami określonymi w akcie prawnym dotyczącym świadczeń finansowych w danej diecezji – przesłać do kurii diecezjalnej (por. kan. 1266 KPK).

2.15. Ordynariusz miejsca może – na zasadzie wyjątku i z powodu słusznej przyczyny – zezwolić, aby w kościołach i kaplicach należących do instytutów zakonnych, które faktycznie na sposób stały są dostępne dla wiernych nie przeprowadzano specjalnej tacy lub zbiórki do puszek na określone cele parafialne lub diecezjalne. Zezwolenie to nie obejmuje tac i zbiórek do puszek, o których mowa w pkt 2.4.

2.16. W każdej diecezji winien być ogłaszany co roku akt prawny dotyczący świadczeń finansowych, który powinien zawierać m.in. spis tac lub zbiórek do puszek, cele oraz terminy ich przeprowadzenia.

2.17. Zbieranie tacy, przeprowadzanie zbiórek do puszek, ich liczenie i prowadzenie ksiąg finansowych co do zasady nie powinno być funkcją duszpasterzy.

2.18. Biskup diecezjalny po wysłuchaniu zdania diecezjalnej rady do spraw ekonomicznych oraz rady kapłańskiej, ma prawo w celu pokrycia potrzeb diecezjalnych nałożyć na publiczne osoby prawne podległe jego władzy (np. parafie) umiarkowany podatek (*tributum*), proporcjonalny do ich dochodów. Na pozostałe osoby fizyczne i prawne wolno mu tylko w przypadku poważnej konieczności i przy zachowaniu tych samych warunków, nałożyć nadzwyczajny i umiarkowany podatek (por. kan. 1263 KPK). Podatek ten może być okresowy (stały lub czasowy) albo jednorazowy i musi być określony w stosownym akcie prawnym. W akcie tym winny zostać ustalone podmioty obciążone podatkiem, kwota obciążenia każdego z nich, będąca konkretną sumą lub procentem od dochodów, cel wprowadzenia podatku i jego uzasadnienie.

2.19. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 14 marca 2014 r. o zasadach prowadzenia zbiorów publicznych (Dz.U. z 2014 r. poz. 498) jej przepisy nie

mają zastosowania do zbierania ofiar na cele religijne, kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą, naukową, oświatową i wychowawczą oraz na utrzymanie duchownych i członków zakonów, jeżeli odbywa się ono w obrębie terenów kościelnych, kaplic oraz w miejscach i okolicznościach zwyczajowo przyjętych w danej okolicy i w sposób tradycyjnie ustalony. Oznacza to, że zbieranie ofiar na te cele i w tych miejscach nie wymaga zgłoszenia, o którym jest mowa w przepisie art. 5 teżej ustawy.

2.20. Szczególne rozwiązania prawne znajdują zastosowanie w odniesieniu do darowizn dokonywanych przez osoby fizyczne i prawne na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą. Podstawę prawną stanowią w tym przypadku przepisy ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2013 r. poz. 1169, z późn. zm.), które mają charakter przepisów szczególnych. Z przepisów tych wynika, że w odniesieniu do takich darowizn nie obowiązują limity dopuszczalnych odliczeń. Darowizny na tego rodzaju działalność, dokonane na rzecz kościelnych osób prawnych, są wyłączone z podstawy opodatkowania bez względu na ich wysokość. Kościelna osoba prawna, na rzecz której dokonano darowizny w postaci rzeczowej lub wpłaty pieniężnej na rachunek bankowy, jest zobowiązana do wystawienia darczyńcy pokwitowania odbioru darowanej rzeczy lub kwoty, a nadto – w okresie dwóch lat od dnia przekazania darowizny – do przedstawienia sprawozdania o przeznaczeniu tej darowizny na działalność charytatywno-opiekuńczą. Wzór sprawozdania o przeznaczeniu darowizny pieniężnej na działalność charytatywno-opiekuńczą stanowi załącznik nr 1. W przypadku darowizn rzeczowych należy go stosować odpowiednio.

3. ZARZĄD DÓBR DOCZESNYCH

3.1. Zarząd dóbr kościelnych należy do tego, kto bezpośrednio kieruje kościelną osobą prawną, do której dobra należą, chyba że co innego postanawia prawo partykularne, statuty lub prawny zwyczaj, przy zachowaniu prawa ordynariusza do interweniowania w wypadku zaniedbań zarządcy (por. kan. 1279 §1 KPK).

3.2. Wszyscy, którzy na podstawie tytułu prawnego mają udział w zarządzie dobrami kościelnymi, nie są ich właścicielami, lecz jedynie ich zarządcami i użytkownikami. Dlatego zobowiązani są do szczególnej troski o powierzone im dobra. Swoje obowiązki winni wykonywać w imieniu Kościoła, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego i prawa polskiego, ze starannością dobrego ojca rodziny (*patrifamilias*).

3.3. Zarządcy dóbr kościelnych powinni zatem w szczególności:

- czuwać, ażeby powierzone ich pieczy dobra nie przepadły lub nie doznały jakiejś szkody, zawierając w tym celu odpowiednie umowy ubezpieczenia majątkowego oraz ubezpieczenia OC;
- troszczyć się, żeby własność dóbr kościelnych była zabezpieczona środkami ważnymi według prawa polskiego;
- przestrzegać przepisów zarówno prawa kanonicznego, jak i prawa polskiego, albo wydanych przez fundatora, ofiarodawcę lub uprawnioną władzę, a zwłaszcza starać się, by Kościół nie poniósł szkody wskutek nie przestrzegania przepisów państwowych;
- troszczyć się, by stan faktyczny własności nieruchomości był zgodny ze stanem prawnym (obiekty kościelne winny być wrysowane do mapy ewidencyjnej, wpisane do rejestru gruntów i budynków oraz ujawnione w księdze wieczystej; w dokumentach tych należy odnotowywać także wszelkie zmiany stanu faktycznego);
- pobierać skrupulatnie i we właściwym czasie dochody z dóbr i należności (czynsze, opłaty, odsetki, itp.), pobrane zaś przechowywać na rachunku bankowym i używać ich zgodnie z przepisami prawnymi;
- opłacać w ustalonych terminach podatki i należności za media (wodę, prąd, ogrzewanie, wywóz śmieci itp.);
- spłacać w ustalonych terminach inne należności (wynagrodzenia za wykonane usługi, raty kredytów czy pożyczek, itp.);
- lokować na korzyść kościelnej osoby prawnej, za zgodą ordynariusza, pieniądze pozostałe po pokryciu wydatków. Zabrania się bez uzyskania wcześniejszej pisemnej zgody ordynariusza lokowania pieniędzy w instrumenty finansowe wysokiego ryzyka (np. akcje, udziały w funduszach inwestycyjnych);
- należycie prowadzić księgi przychodów oraz rozchodów;
- prowadzić dokładny i szczegółowy inwentarz nieruchomości oraz rzeczy ruchomych;
- prowadzić książki obiektów budowlanych oraz dokonywać terminowych przeglądów wszystkich instalacji technicznych tychże obiektów. Protokoły tych przeglądów powinny być podpisane przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia;
- na koniec każdego roku sporządzić sprawozdanie z zarządu dóbr i przedłożyć je do akceptacji biskupa diecezjalnego;
- należycie porządkować i przechowywać w odpowiednim archiwum oraz strzec dokumenty i dowody, na których opierają się prawa kościelnej

osoby prawnej do majątku; ich odpisy potwierdzone za zgodność z oryginałem złożony w archiwum kurii diecezjalnej.

3.4. Majątek i dochody kościelnej osoby prawnej winny być wyraźnie oddzielone od osobistego majątku i dochodów zarządcy dóbr kościelnych.

3.5. Zarządcy dóbr kościelnych nie wolno lokować środków pieniężnych kościelnej osoby prawnej na osobistym rachunku bankowym lub rachunkach innych osób. Zarządca dóbr kościelnych nie może bez zgody ordynariusza udzielać pełnomocnictw do rachunku bankowego kościelnej osoby prawnej innym osobom.

3.6. Dobrami doczesnymi diecezji pod władzą biskupa diecezjalnego i zgodnie z wytycznymi rady do spraw ekonomicznych zarządza ekonom diecezji (por. kan. 494 §3 KPK).

3.7. Do ordynariusza należy sprawowanie nadzoru nad zarządem wszystkich dóbr należących do podległych mu publicznych kościelnych osób prawnych (por. kan. 1276 §1 KPK). W tym celu winien wydawać szczegółowe instrukcje, w granicach prawa powszechnego i partykularnego.

Biskupowi diecezjalnemu przysługuje prawo kontroli, prawo delegowania prawa nadzoru ekonomowi, wymagania przedłożenia rozliczeń i bilansów, udzielanie zezwoleń na dokonanie niektórych czynności prawnych specjalnego znaczenia (zob. kan. 1277, 1281, 1285, 1292 KPK), a w skrajnych przypadkach – przy zachowaniu przepisów prawa – dokonania zmiany zarządcy dóbr kościelnych osób prawnych podległych jego władzy.

3.8. Rekomenduje się, aby na poziomie diecezji oddzielono działalność *stricte* duszpasterską od pozostałej działalności, zwłaszcza gospodarczej i wydzielono ją organizacyjnie oraz rachunkowo. W tym celu powinna istnieć specjalna instytucja, gromadząca dobra i ofiary przeznaczone na utrzymanie duchownych, którzy pełnią służbę dla dobra diecezji, zgodnie z postanowieniem kan. 281 §1 (por. kan. 1274 §1). Zaleca się także, aby na rzecz tej instytucji zostało przeniesione, o ile jest to zasadne z ekonomicznego punktu widzenia, prawo własności nieruchomości rolnych (dawnych beneficjów) rewindykowanych po 1989 r. przez diecezje i parafie (por. kan. 1272 KPK). W przeciwnym przypadku instytucji tej powinien zostać przekazany zarząd tymi nieruchomościami. Działalność instytucji zarządzającej winna być co-rocennie poddawana zewnętrznemu audytowi. Zaleca się również utworzenie wspólnego funduszu, z którego biskup diecezjalny mógłby wynagradzać inne osoby służące Kościołowi, zarządzać różnym potrzebom diecezji i z którego także diecezje bogatsze mogłyby pomagać biedniejszym (por. kan. 1274 §3).

3.9. Kuria diecezjalna wspomaga biskupa diecezjalnego w prowadzeniu działalności duszpasterskiej (statutowej) diecezji. Jako jednostka organizacyjna diecezji nieposiadająca osobowości prawnej prawa polskiego nie może prowadzić działalności gospodarczej.

3.10. Powierzenie na stałe bądź na ściśle określony czas parafii kleryckiemu instytutowi życia konsekrowanego lub kleryckiemu stowarzyszeniu życia apostołskiemu może nastąpić wyłącznie na podstawie pisemnej umowy zawartej pomiędzy biskupem diecezjalnym i kompetentnym przełożonym instytutu lub stowarzyszenia. Obok innych spraw należy w niej wyraźnie i dokładnie określić to, co dotyczy wypełniania posługi, przydzielonych do tego osób oraz spraw ekonomicznych (por. kan. 520 w związku z kan. 681 KPK). Wzór takiej umowy stanowi załącznik nr 2.

3.11. Zarząd majątkiem międzydiecezjalnym winien być sprawowany zgodnie z prawem kanonicznym i normami ustalonymi przez zainteresowanych biskupów diecezjalnych (por. kan. 1275 KPK).

3.12. Każda kościelna osoba prawna powinna mieć własną radę do spraw ekonomicznych (por. kan. 1280 KPK). Członkowie rad powinni być biegli w sprawach finansowo-ekonomicznych i prawnych. Zaleca się, aby członkami rad ekonomicznych byli przede wszystkim kompetentni wierni świeccy.

3.13. Rady do spraw ekonomicznych – parafialne (por. kan. 537 KPK) i diecezjalna (por. kan. 492-493 KPK) – winny się kierować w swoich pracach statutem i regulaminem pracy. Dokumenty te winny być zatwierdzone przez biskupa diecezjalnego. Regulamin pracy diecezjalnej rady do spraw ekonomicznych powinien określać szczegółowy sposób działania rady, a zwłaszcza procedurę wyrażania przez nią opinii w sprawie aktów zarządu o większym znaczeniu oraz zgody w sprawie aktów nadzwyczajnego zarządu i alienacji. Wzór statutu diecezjalnej rady do spraw ekonomicznych i regulaminu jej prac stanowią załączniki nr 3 i 4. Szczegółową formę udziału parafialnych rad do spraw ekonomicznych w zarządzaniu majątkiem parafii określa biskup diecezjalny (por. kan. 537 KPK).

3.14. Dokumenty wydawane przez rady do spraw ekonomicznych (opinie, zgody, protokoły posiedzeń, itp.) są dokumentami wewnętrznymi Kościoła.

3.15. Dokumentem potwierdzającym posiadanie osobowości prawnej prawa polskiego przez diecezję oraz określającym organ zarządzający (biskupa diecezjalnego) jest zaświadczenie wydane przez odpowiedni departament ministerstwa właściwego w sprawach wyznań religijnych.

Dokumentem potwierdzającym posiadanie osobowości prawa polskiego przez parafie oraz określającym ich organy zarządzające (proboszcz, administrator parafii) jest zaświadczenie wydane przez odpowiedni wydział urzędu wojewódzkiego właściwego ze względu na siedzibę danej parafii. Zachowuje się dotychczasową praktykę dotyczącą poświadczania, że dana osoba pełni funkcję organu instytucji kościelnej posiadającej osobowość prawną (np. biskupów diecezjalnych, proboszczów, przełożonych zakonnych itd. – według listy zamieszczonej w art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP). Poświadczenia wystawiane są odpowiednio przez Nuncjaturę Apostolską, Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski, właściwe kurie (pkt 19 „Instrukcji dotyczącej sposobu powiadamiania organów państwowych o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucje kościelne terytorialne i personalne”, 31.08.2014 r., „Akta Konferencji Episkopatu Polski” 2014, nr 2, s. 86-87). Bulle i dekrety nominacyjne są wewnętrznymi dokumentami Kościoła.

3.16. Kościelna osoba prawna winna posiadać dokładny i szczegółowy spis inwentarza rzeczy ruchomych i nieruchomości, oraz rzeczy kosztownych (*res pretiosae*), który następnie winien być zweryfikowany. Jego kopia winna być złożona w kurii diecezjalnej. W obydwu egzemplarzach należy odnotowywać każdą zmianę, jaka zachodzi w stanie majątkowym. Inwentarz w ramach wizytacji dziekańskiej i biskupiej winien podlegać kontroli (por. kan. 1283 2^o i 3^o KPK).

3.17. Każda dzierżawa, najem, użyczenie własności kościelnej winny być uczynione w formie pisemnej, z zachowaniem przepisów prawa kanonicznego, w szczególności kan. 1297 i kan. 1298 KPK, oraz przepisów prawa polskiego. Jeżeli wskazane umowy mają obowiązywać ponad 2 lata, to wymagana jest uprzednia pisemna zgoda biskupa diecezjalnego.

3.18. Zgodnie z decyzją Konferencji Episkopatu Polski z 19 października 2006 r. zaakceptowaną przez Stolicę Apostolską (dekret Kongregacji ds. Biskupów Prot. 901/84), wymóg uzyskania zgody kompetentnych podmiotów (biskupa diecezjalnego, kolegium konsultorów, rady do spraw ekonomicznych oraz zainteresowanych osób – por. kan. 1291 §1 KPK) zachodzi w przypadku alienacji majątku kościelnej osoby prawnej mieszczącej się pomiędzy kwotą 100 tys. euro a 1 mln euro (por. „Akta Konferencji Episkopatu Polski” 2007, nr 13, s. 32-33).

3.19. Każda kościelna osoba prawna, która nie uzyskuje dochodów z działalności gospodarczej, powinna prowadzić wewnętrzną, zgodną

z przyjętym wzorem w danej diecezji, ewidencję księgowo-kasową. Dokumenty te winny corocznie podlegać kontroli. Duchowni, którzy chcą rozpocząć działalność gospodarczą, powinni uzyskać zgodę kompetentnej władzy kościelnej (por. kan. 286 KPK). Duchowni, którzy prowadzą działalność handlową wbrew przepisom Kodeksu Prawa Kanonicznego powinni być ukarani stosownie do ciężkości przestępstwa (por. kan. 1392 KPK).

3.20. Opodatkowanie dochodów kościelnych osób prawnych i kościelnych jednostek organizacyjnych uzależnione jest od sposobu ich uzyskania, a także celu przeznaczenia tych dochodów. Dochody z niegospodarczej działalności statutowej traktowane są bowiem odmiennie od tych, które pochodzą z pozostałej działalności. Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie w interpretacji z dnia 7 września 2011 r. (IPPB5/423-671/112/AM) wskazuje, że ustawy podatkowe nie definiują pojęcia „niegospodarcza działalność statutowa”. W celu określenia zakresu pojęcia „niegospodarcza działalność statutowa” należy zdefiniować znaczenie poszczególnych słów. Działalnością jest „zespół czynności, działań, podejmowanych w jakimś celu lub w jakimś zakresie, czynny udział w czymś, działanie, praca” (por. *Słownik Języka Polskiego*, t. 1, red. M. Szymczak, Warszawa 1978, s. 496). Zgodnie z art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.) działalność gospodarcza to każda działalność zarobkowa w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w tym wykonywanie wolnego zawodu, a także inna działalność zarobkowa wykonywana we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej lub osoby wykonującej taką działalność do przedsiębiorców. Zaś zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.) działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność, która nie spełnia kryteriów przedstawionych wyżej nie może stanowić działalności gospodarczej. Natomiast działalność statutowa to każda działalność, która została określona, dopuszczona, przewidziana w statucie, a w przypadku związków wyznaniowych w ich prawie wewnętrznym. Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt. 4a lit. a oraz lit. b ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 851, z późn. zm.) należy rozróżnić wyłącznie „niegospodarczą działalność statutową” oraz „inną działalność”.

Za niegospodarczą działalność statutową kościelnych osób prawnych i kościelnych jednostek organizacyjnych należy więc uznać działalność, która nie jest nastawiona na zysk (nie ma charakteru zarobkowego) i zmierza do realizacji celów właściwych Kościołowi. W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 4 czerwca 2008 r., sygn. akt I SA/Kr 98/08 (<http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/F87C0AAB20>) wskazano, że niegospodarczą działalność statutową Kościoła stanowi każda działalność nie będąca działalnością gospodarczą i będąca działalnością wynikającą z samej istoty Kościoła i jego specyfiki działalności. W piśmie Ministerstwa Finansów z 26 marca 1994 r., Nr PO 4/N-72286/94 („Glosa” 1995, nr 4, s. 20) skierowanym do izb i urzędów skarbowych, wyjaśniono, że działalność kościelnych osób prawnych, polegająca na prowadzeniu szkół, przedszkoli, burs bądź internatów, jak też zakładów opiekuńczo-leczniczych, domów pomocy społecznej czy zakładów leczniczo-wychowawczych nie może być uznana za działalność gospodarczą, chyba że statut jednostki określa jej zarobkowy charakter. Zgodnie z powyższym stwierdzić można, że do statutowej działalności Kościoła katolickiego należy nie tylko działalność związana z kultem religijnym, ale także działalność charytatywno-opiekuńcza, naukowa i oświatowo-wychowawcza.

Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne oprócz niegospodarczej działalności statutowej mogą również prowadzić działalność gospodarczą, uregulowaną przepisami ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

3.21. Dochody uzyskane z niegospodarczej działalności statutowej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4a lit. a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, są zwolnione od podatku, bez względu na cel ich przeznaczenia i ostatecznego wydatkowania. Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne nie mają w tym zakresie obowiązku prowadzenia dokumentacji wymaganej przez przepisy Ordynacji podatkowej. Stąd też nie podlegają one kontroli organów podatkowych w tym zakresie.

3.22. W odniesieniu do dochodów uzyskiwanych z działalności gospodarczej należy dochować wszelkich wymogów określonych przez prawo polskie (prowadzenie dokumentacji wymaganej przez Ordynację podatkową, podleganie kontroli organów podatkowych, opłacanie podatku od nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej itp.).

3.23. Dochody pochodzące z działalności gospodarczej są zwolnione od podatku jedynie w części przeznaczony na cele wymienione w art.

17 ust. 1 pkt 4a lit. b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. W zawartym w ustawie wyliczeniu uwzględniono cele kultu religijnego, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, charytatywno-opiekuńcze, konserwację zabytków, prowadzenie punktów katechetycznych oraz inwestycje sakralne w zakresie: budowy, rozbudowy i odbudowy kościołów i kaplic, adaptację innych budynków na cele sakralne, a także inne inwestycje przeznaczone na punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze.

3.24. Dochód uzyskany przez spółkę przypadający wspólnikowi, a także zysk do podziału (dywidenda) w spółkach, w których jedynymi udziałowcami lub akcjonariuszami są kościelne osoby prawne, zwolnione są od podatku dochodowego tylko w przypadku przeznaczenia go na cele uwzględnione w wyliczeniu przedstawionym w pkt 3.23 (art. 17 ust. 1 pkt 4b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

3.25. Dochody kościelnych osób prawnych, będących jednocześnie organizacjami pożytku publicznego zwolnione są z podatku dochodowego w części przeznaczonej na działalność statutową, z wyłączeniem działalności gospodarczej (art. 17 ust. 1 pkt 6c ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

3.26. Zwolnienie, o którym mowa w pkt 3.23-3.25 ma zastosowanie, jeżeli dochód jest przeznaczony i – bez względu na termin – wydatkowany na cele określone w pkt 3.23, w tym także na nabycie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych służących bezpośrednio realizacji tych celów oraz na opłacenie podatków niestanowiących kosztu uzyskania przychodów (art. 17 ust. 1a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

3.27. Z dóbr ofiarowanych przez wiernych na rzecz Kościoła, zarządcy powinni przedstawiać wiernym odpowiednie sprawozdania, według norm określonych przez biskupa diecezjalnego (por. kan. 1287 §2 KPK). Proponuje się, aby w parafiach informować wiernych na bieżąco (w niedzielę następującą) o wysokości kwot uzyskanych z przeprowadzonych tac lub zbiórek do puszek przeznaczonych na cele parafialne. Zaleca się sporządzanie rocznego bilansu przychodów i wydatków parafii. Bilans ten powinien być podany do wiadomości wiernych (np. w gazecie parafialnej, na stronie internetowej parafii) do końca miesiąca stycznia roku następującego po roku sprawozdawczym. Godnym polecenia jest zwyczaj przedstawiania wspomnianego bilansu w czasie nabożeństwa w ostatnim dniu roku kalendarzowego. Bilans taki winien też być sporządzony przez każdą

diecezję i podany do wiadomości wiernych do końca pierwszego kwartału roku następującego po roku sprawozdawczym. „Jest to jednym ze sposobów kształtowania Kościoła wiarygodnego w sferze ekonomicznej i budzenia współodpowiedzialności za jego dzieła” (II Polski Synod Plenarny (1991-1999), *Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*, nr 56).

3.28. Zachowując przepisy prawa polskiego dotyczące darowizn zabrania się w pozostałych przypadkach podawania do publicznej wiadomości danych osobowych darczyńców. Niedozwoloną praktyką jest odczytywanie w kościele, wywieszanie w gablotkach, zamieszczanie na stronach internetowych parafii itp. kwot, nazwisk, nazw, adresów i innych szczegółowych danych osób czy instytucji, które przekazały bądź nie ofiary lub darowizny.

3.29. Przepis art. 55 ust. 6 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego stanowi, że „nabywanie i zbywanie rzeczy i praw majątkowych przez kościelne osoby prawne w drodze czynności prawnych oraz spadkobrania, zapisu i zasiedzenia jest zwolnione od podatku od spadków i darowizn [...], jeżeli ich przedmiotem są: 1) rzeczy i prawa nieprzeznaczone do działalności gospodarczej, 2) sprowadzone z zagranicy maszyny, urządzenia i materiały poligraficzne oraz papier”. Z przytoczonych sformułowań wynika, że dotyczy ono nabywania i zbywania przez kościelne osoby prawne rzeczy i praw majątkowych w sposób wskazany w przepisach. W zakresie zwolnienia mieszczą się więc także przypadki, w których kościelna osoba prawna występuje w roli darczyńcy na rzecz osoby fizycznej.

3.30. Przekazanie darowizny przez jedną kościelną osobę prawną innej kościelnej osobie prawnej (np. określonej kwoty pieniędzy z przeznaczeniem na budowę kościoła) nie podlega opodatkowaniu podatkiem od darowizn. Zgodnie bowiem z przepisem art. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz.U. z 2015 r. poz. 86, z późn. zm.) podatkowi temu podlega wyłącznie nabycie rzeczy lub praw majątkowych przez osoby fizyczne. Niemniej darowizny przekazywane przez jedną kościelną osobę prawną innej kościelnej osobie prawnej są traktowane jako przychód kościelnych osób prawnych, w związku z czym objęte są podatkiem dochodowym od osób prawnych. Jednakże, jeżeli spełnią warunki określone w art. 17 ust. 1 pkt 4a lit. b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, a więc przeznaczone zostaną na cele w tym przepisie określone, objęte są zwolnieniem podatkowym.

3.31. Kościelne osoby prawne, które składają zeznania podatkowe (CIT 8), oraz te, które uzyskały status organizacji pożytku publicznego

winy złożyć formularz CIT D składany w przypadku otrzymania/przekazania darowizny. Pozostałe kościelne osoby prawne są zwolnione z tego obowiązku.

3.32. Przed podjęciem aktów zarządu o większym znaczeniu ze względu na stan materialny diecezji biskup powinien wysłuchać zdania rady do spraw ekonomicznych i kolegium konsultorów (por. kan. 1277 KPK).

3.33. Przed podjęciem aktów nadzwyczajnego zarządzania w odniesieniu do dóbr diecezjalnych biskup powinien uzyskać zgodę rady do spraw ekonomicznych i kolegium konsultorów (por. kan. 1277 KPK).

3.34. Wykaz aktów (czynności) nadzwyczajnego zarządzania podejmowany przez biskupa diecezjalnego w odniesieniu do dóbr diecezjalnych zostanie ustalony przez Konferencję Episkopatu Polski w odrębnym akcie prawnym (por. kan. 1277 KPK).

3.35. Przed podjęciem czynności, które przekraczają granice i sposób zwyczajnego zarządzania, zarządca winien uzyskać pisemne upoważnienie od biskupa diecezjalnego (por. kan. 1281 §1 KPK).

3.36. Biskup diecezjalny powinien sporządzić w odniesieniu do podległych mu osób prawnych wykaz czynności przekraczających granicę i sposób zwyczajnego zarządzania (por. kan. 1281 §2 KPK).

3.37. Każda kościelna osoba prawna prowadząca działalność gospodarczą jest podatnikiem podatku od towarów i usług (VAT). Przepisy przewidują jednak szereg zwolnień z tego podatku zarówno o charakterze podmiotowym, jak i przedmiotowym. Przed podjęciem działalności gospodarczej, jak i w jej trakcie, kościelna osoba prawna powinna ustalić na jakich zasadach będzie zobowiązana do rozliczania podatku od towarów i usług i czy będzie mogła korzystać ze zwolnień podatkowych.

3.38. Zgodnie z przepisem art. 11 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego kościelna osoba prawna nie odpowiada za zobowiązania innej kościelnej osoby prawnej. Nie dotyczy to jednak kościelnych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej. Za ich zobowiązania odpowiadają kościelne osoby prawne, które je powołały do istnienia.

4. UMOWY

4.1. Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne jako pracodawcy są zobowiązane w takim samym stopniu, jak inni pracodawcy do przestrzegania kodeksu pracy, przepisów z zakresu ubezpieczeń

społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, przepisów podatkowych, kształtowania stosunków pracy w aspekcie potrzeb rodziny, uczciwego traktowania pracowników, słusznego wynagrodzenia, szanowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn, dialogu z pracownikami, a w wypadku redukcji miejsc pracy do przyznania pierwszeństwa podziałowi pracy przed likwidacją miejsc i zwolnieniami (por. kan. 1286 KPK; II Polski Synod Plenarny (1991-1999), *Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*, nr 54).

4.2. Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne biorąc udział w obiegu gospodarczym (podejmując inwestycje, nawiązując współpracę z partnerami gospodarczymi, prowadząc działalność gospodarczą, wybierając formy lokowania kapitału, itp.) muszą stosować się do wszystkich obowiązujących przepisów prawa kanonicznego i prawa polskiego oraz poddać się szczególnym kryteriom etycznym. W tym celu należy dochować niezbędnej staranności, by wszystkie zawierane umowy przez kościelne osoby prawne i jednostki organizacyjne były ważne na gruncie prawa polskiego i skutecznie chroniły ich interesy (por. kan. 1290 KPK).

4.3. Z wszystkimi pracownikami kościelnych osób prawnych i kościelnych jednostek organizacyjnych oraz wykonującymi na ich rzecz jakiegokolwiek świadczenia winny być podpisane stosowne umowy (np. o pracę, o dzieło, zlecenia, wolontariatu) i prowadzona dokumentacja pracownicza, zgodnie z przepisami prawa polskiego, z zastrzeżeniem pkt 5.9.

4.4. Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne będące pracodawcami są płatnikami podatków oraz składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tytułu wypłacanych wynagrodzeń. Konieczne jest przestrzeganie przepisów prawa polskiego w tym zakresie. Należy również zachować kan. 1286 KPK, który stanowi, że kościelna osoba prawna jako pracodawca oprócz przestrzegania przepisów państwowych zobowiązana jest przestrzegać przepisów katolickiej nauki społecznej dotyczącej sprawiedliwej płacy.

4.5. Wskazane jest utworzenie w diecezji biura prawnego nadzorującego zawieranie umów przez kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne. Zaleca się, aby biuro to działało w ramach instytucji, o której mowa w pkt 3.8.

5. UTRZYMANIE DUCHOWNYCH I OSÓB KONSEKROWANYCH

5.1. Podstawę polskiego systemu wynagradzania (*renumeratio*) duchownych stanowią dobrowolne ofiary, zwłaszcza ofiary mszalne i *iura*

stolae. Zgodnie z zaleceniami II Polskiego Synodu Plenarnego (*Kościół wobec życia społeczno-gospodarczego*, nr 57) należy ją utrzymać.

5.2. Dochody duchownych – zarówno środki pieniężne, jak i w naturze (mieszkanie, wyżywienie, itp.) – oraz ich zobowiązania wobec parafii i diecezji winny być szczegółowo określone w prawie partykularnym danej diecezji.

5.3. W gestii ordynariusza leży oznaczenie celów, na które zostaną przekazane ofiary z Mszy św. binowanych, trynowanych i zbiorowych (por. kan. 951 §1 KPK).

5.4. Każdy duchowny w kwestii zabezpieczenia socjalnego podlega prawu polskiemu, jest więc zobowiązany m.in. do zgłoszenia się do ubezpieczeń, opłacania należnych składek i wypełniania stosownej dokumentacji. W przypadku duchownych, którzy nawiązali stosunek pracy, obowiązki te spoczywają na ich pracodawcy.

5.5. Zaleca się, by w każdej diecezji utworzyć instytucję o charakterze *subsidium charitativum* dla stosownego zabezpieczenia socjalnego duchownych chorych, niepełnosprawnych czy emerytowanych (por. pkt 3.8 niniejszej Instrukcji). Szczegółowe regulacje w tym zakresie winno zawierać prawo partykularne danej diecezji.

5.6. Mówiąc o prawie do odpowiedniego i godziwego utrzymania (*congrua et decora sustentatio*) duchownych, na które się składa wynagrodzenie i zabezpieczenie socjalne, nie da się ustalić w tej materii jakiejś ogólnej normy. Winno ono być zasadniczo takie samo dla wszystkich, którzy się znajdują w tych samych warunkach.

5.7. Kanon 281 §1 KPK zakłada zdrowe zróżnicowanie wynagrodzenia duchownych (odrzuca regułę skrajnego egalitaryzmu), formułując zasadę, że powinno ono być tak określone, by duchowni byli w stanie zaspokoić potrzeby swojego życia, jak również wynagrodzić tych, których pomocy potrzebują. W określeniu wynagrodzenia duchownych należy brać pod uwagę charakter sprawowanego urzędu, warunki miejsca i czasu. Należy pamiętać o dyspozycji kan. 282 §1 KPK (prowadzenie prostego trybu życia i powstrzymywanie się od próżności) oraz kan. 282 §2; 283 §2; 533 §§2-3 i 550 §3 KPK. Przy ustalaniu wysokości godziwego wynagradzania należy mieć na względzie przede wszystkim możliwość posiadania tego, co ułatwia posługę duszpasterską (różnorodne pomoce duszpasterskie).

5.8. Warunkami regulującymi poziom wynagradzania duchownych, którzy pełnią posługę duszpasterską winien być m.in.:

- poziom wykształcenia – duchowni jako osoby z wyższym wykształceniem powinni być wynagradzani na poziomie wiernych świeckich, którzy ukończyli studia wyższe, jednakże w niższej grupie płacowej;
- okres pełnienia posługi w Kościele – wysokość wynagrodzenia winna być wprost proporcjonalna do okresu służby: im okres ten jest dłuższy, tym uposażenie wyższe;
- zajmowane urząd/stanowisko (np. biskup, proboszcz, wikariusz, pracownik administracji kościelnej) – im bardziej odpowiedzialne, tym wysokość wynagrodzenia wyższa;
- środowisko życia – należy uwzględnić rodzaj środowiska i koszty utrzymania w tym środowisku;
- poziom materialny społeczeństwa – wysokość wynagrodzenia nie ma charakteru bezwzględniego, zależy od stopy materialnej społeczeństwa.

Wynagrodzenie duchownych powinno kształtować się poniżej średniej krajowej.

5.9. Wynagrodzenie duchownych, o którym mowa wyżej, nie może być postrzegane jako zapłata za wykonaną pracę. Biskup, prezbiter, diakon nie są pracownikami – w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.) – diecezji czy parafii, dlatego ich wynagrodzenie różni się od pensji wypłacanej pracownikowi. Przy określeniu uprawnień i korelatywnego mu obowiązku utrzymania duchownych prawodawca kościelny bierze bowiem pod uwagę rację święceń, które przeznaczają osobę na służbę Kościołowi a nie umowę o pracę. Tę ogólną relację święceń i służby konkretyzuje inkardynacja, która prawnie włącza duchownego do określonej diecezji lub innej struktury kościelnej, mającej prawo inkardynacji, a tym samym determinuje uprawnienia i obowiązki duchownego, wśród których znajduje się z jednej strony obowiązek służby, a z drugiej uprawnienie do utrzymania.

5.10. Utrzymanie duchownego wykonującego za zgodą własnego biskupa diecezjalnego posługę na rzecz innego Kościoła partykularnego winna określać pisemna umowa pomiędzy biskupem diecezjalnym miejsca inkardynacji a biskupem diecezjalnym miejsca wykonywania posługi.

5.11. Duchowni, którzy osiągają przychody z tytułu ofiar otrzymywanych z racji pełnienia funkcji duszpasterskich winni opłacać zryczałtowany podatek dochodowy zgodnie z przepisami prawa polskiego.

5.12. Diecezja może ustanowić system zapewniający odpowiednie utrzymanie duchownych, uwzględniając dochody, które regularnie otrzymują oni z innych źródeł (np. pensje szkolne, emerytury).

5.13. Kościół zapewnia duchownym ich utrzymanie, ale równocześnie (w każdym czasie) zachęca ich do dobrowolnego ubóstwa i prostoty życia. Dlatego też duchowni to, co im zbywa (*bona superflua*), winni przeznaczyć na dobro Kościoła i dzieła miłości (DP 17, kan. 282 §2 KPK). Stylem życia duchowni powinni być bliscy przeciętnej, a raczej uboższej rodzinie.

5.14. Między parafią a instytutem życia konsekrowanego lub stowarzyszeniem życia apostołskiego powinna zostać zawarta pisemna umowa, ważna również na gruncie prawa polskiego, określająca zakres prac wykonywanych przez siostry zakonne/braci zakonnych na rzecz tej parafii (np. jako kancelistka, zakrystianka, pomoc domowa) i należnego za nie wynagrodzenia.

Załącznik nr 1

JAK PRZEKAZAĆ DAROWIZNĘ NA KOŚCIELNĄ DZIAŁALNOŚĆ CHARYTATYWNO-OPIEKUŃCZĄ?

KROK 1

Darczyńca, zgodnie z przepisami ustaw podatkowych, musi wpłacić na rachunek bankowy obdarowanego (kościelnej osoby prawnej). Nie jest możliwe przyjęcie darowizny w formie gotówkowej.

KROK 2

Darczyńca musi otrzymać od obdarowanego pokwitowanie odbioru darowizny. Pokwitowanie to powinno mieć określoną treść: zawierać oświadczenie o potwierdzeniu odbioru darowizny przez obdarowanego, oznaczenie osoby darczyńcy, jak i obdarowanego, wskazanie tytułu darowizny, określenie daty i miejsca przyjęcia darowizny, podpis osoby uprawnionej do przyjęcia darowizny w imieniu kościelnej osoby prawnej.

KROK 3

W zeznaniu za dany rok podatkowy darczyńca może odliczyć całą kwotę darowizny. W załączniku PIT/O musi dodatkowo w części D ujawnić dane identyfikacyjne i adres obdarowanego oraz kwotę darowizny.

KROK 4

W okresie dwóch lat od dnia przekazania darowizny darczyńca musi uzyskać od obdarowanego sprawozdanie o przeznaczeniu jej na działalność charytatywno-opiekuńczą.

JAK POWINNO WYGLĄDAĆ POKWITOWANIE ODBIORU?

WZÓR

(pieczęć adresowa kościelnej osoby prawnej)

..... (miejsowość i data)

POKWITOWANIE ODBIORU DAROWIZNY

..... (pełna nazwa kościelnej osoby prawnej)
w (adres), reprezentowana przez
(dane organu kościelnej osoby prawnej), kwituje zgodnie z art. 55 ust. 7
ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła Kato-
lickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2013 r. poz. 1169, z późn.
zm.) odbiór darowizny pieniężnej na działalność charytatywno-opiekuń-
czą w kwocie zł (słownie:), która wpły-
nęła na rachunek bankowy obdarowanego w dniu (data)
od (dane darczyńcy).

(podpis osoby upoważnionej)

(pieczęć okrągła kościelnej osoby prawnej)

CO POWINNO ZAWIERAĆ SPRAWOZDANIE?

Przepisy ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego nie precy-
zują, jakie elementy musi zawierać sprawozdanie z wykorzystania daro-
wizny na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą. Jednak szcze-
gółowość sprawozdania jest najczęstszym powodem kwestionowania odli-
czenia. W związku z powyższym (po przeanalizowaniu praktyki organów
podatkowych i orzecznictwa sądów administracyjnych) należy stwierdzić,
że wskazanie przez kościelną osobę prawną przeznaczenia otrzymanych
środków na określone cele, które składają się na definicję działalności
charytatywno-opiekuńczej (art. 39 ustawy), wyszczególnienie kwot, które
zostały na te cele przeznaczone, wskazanie komu i kiedy zostały przekaza-
ne jest wystarczające z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 55
ust. 7 ustawy, pozwala bowiem na zweryfikowanie przeznaczenia daro-
wizny u podmiotu obdarowanego (zob. Urząd Skarbowy w Łosicach,
19.06.2007 r., PDM/415-1/07).

WZÓR

(pieczęć adresowa kościelnej osoby prawnej)

..... (miejscowość i data)

Sprawozdanie z przeznaczenia darowizny otrzymanej od
(dane darczyńcy) na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą:

Ip	Data	Imię i nazwisko/ instytucja	Adres	Kwota/ wartość w zł	Przedmiot/ cel darowizny
1.	12.03. 2009	Jan Kowalski	00-000 Miejscowość, ul. Nr	200 zł	Dofinansowanie obiadów w szkole
2.	14- 28.07. 2009	Jan Kowalski Jan Iksiński Jan Igrekowaty	00-000 Miejscowość, ul. Nr	5000 zł	Na kolonie letnie dla dzieci z ubogich rodzin
3.	14.07. 2009	XX	Bezdomny	150 zł	Żywność i buty
4.	23.08. 2009	Caritas Archidiecezji Katowickiej	00-000 Miejscowość, ul. nr	2000 zł	Paliwo do busa przewożącego niepełnosprawne dzieci
5.	1.09. 2009	Jan Kowalski	00-000 Miejscowość, ul. nr	1000 zł	Na leczenie obdarowa- nego
6.	13.11. 2009	Anna Nowak	00-000 Miejscowość, ul. nr	500 zł	Dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego dla syna
Łącznie:					

(podpis osoby upoważnionej)

(pieczęć okrągła kościelnej osoby prawnej)

Z ostrożności procesowej należałoby (w sytuacji, gdy jest to możliwe, np. nie w pkt 3) gromadzić: dokumenty kasowe (KP), przelewy bankowe, rachunki, paragony, faktury VAT itp.

Byłoby pożądanym, aby w teczce dotyczącej rozliczenia danej darowizny znalazły się: wyciąg z rachunku bankowego, potwierdzający wpływ darowizny, kopia pokwitowania odbioru darowizny, kopia sprawozdania sporządzonego według powyższego wzoru, dokumenty kasowe (KP), przelewy bankowe, rachunki, paragony, faktury VAT itp.

Załącznik nr 2

UMOWA

powierzenia parafii kleryckiemu instytutowi zakonnemu/kleryckiemu stowarzyszeniu życia apostołskiego na czas określony/nieokreślony zawarta dnia ... w ... pomiędzy **Księdzem (Arcy)biskupem ...**, Arcybiskupem Metropolita/Biskupem ..., zwanym dalej „(Arcy)biskupem ...”,

a

o. ..., Prowincjałem/Przełożonym/Generałem ..., reprezentującym ..., zwanym dalej „Prowincjałem/Przełożonym/Generałem”.

Mając na względzie przepisy prawa kanonicznego, zwłaszcza kan. 520 w związku z kan. 681 KPK, Strony niniejszej umowy uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

1. Na mocy kan. 520 KPK, (Arcy)biskup ... powierza [na stałe/czasowo] ... parafię pod wezwaniem ... w ..., zwaną dalej „Parafią”, w granicach określonych w dekrete erekcyjnym Parafii. Mapa z zaznaczonymi i opisanymi granicami Parafii stanowi załącznik nr 1 do niniejszej umowy.
2. Przełożony ... na mocy decyzji ... (nr ...), wyraża na to zgodę i przyjmuje Parafię w imieniu
3. Zniesienie Parafii lub dokonywanie w niej poważnych zmian, zgodnie z kan. 515 §2 KPK powinno być poprzedzone wysłuchaniem Rady Kapłańskiej (Archi)diecezji ... i Przełożonego

Artykuł 2

1. ... udostępnia budynek kościoła/kaplicy zakonnego/zakonnej pod wezwaniem ... w ..., stanowiący jej własność, na potrzeby Parafii, zwłaszcza w celu sprawowania w nim kultu publicznego i prowadzenia dzieł duszpasterskich *lub [jeżeli parafia była wcześniej erygowana jako parafia diecezjalna].*

2. Parafia pod wezwaniem ... w ... udostępnia budynek plebanii (probostwa) i budynki mu towarzyszące (salki katechetyczne, garaże itp.), stanowiące jej własność, ... w celu erygowania w nich domu zakonnego
3. Budynek kościoła/kaplicy, plebanii (probostwa) i budynki mu towarzyszące (salki katechetyczne, garaże) posadowione są na działce/kach o numerze/rach ... wpisane do ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w ... i ujawnione w Księdze Wieczystej nr ... prowadzonej przez Sąd Rejonowy w ... Wydział ... Ksiąg Wieczystych. Wrys z mapy ewidencyjnej i wypis rejestru gruntów wraz z wyciągiem z kartoteki budynków oraz wypis z księgi wieczystej prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości stanowią załącznik nr 2 do niniejszej umowy.
4. Udostępnienie wymienionych nieruchomości lub ich części nie oznacza zmiany tytułu własności.

Artykuł 3

1. Zgodnie z kan. 523 w związku z kan. 682 §1 KPK, (Arcy)biskup ... albo Administrator (Archi)diecezji ..., w przypadkach i z zachowaniem warunków określonych w kan. 525 KPK, mianuje proboszczem Parafii odpowiedniego zakonnika po prezentacji kandydata dokonanej przez Przełożonego ... lub za jego zgodą.
2. Osoba prezentowana przez Przełożonego ... do urzędu proboszcza winna spełniać wszystkie wymagania kanonicznego prawa powszechnego i partykularnego. W przypadku odmowy mianowania przez osoby wymienione w ust. 1 prezentowanego kandydata proboszczem Parafii, Przełożony ... przedstawia innego kandydata.
3. Po otrzymaniu nominacji i kanonicznym objęciu Parafii, Proboszcz posiada wszystkie prawa i obowiązki płynące z pełnionego urzędu. Nie zwalnia go to z praw i obowiązków zakonnych.
4. Proboszcz Parafii ma obowiązek uczestnictwa w formacji proboszczowskiej organizowanej przez (Archi)diecezję
5. Odwołanie proboszcza Parafii może nastąpić zgodnie z kan. 682 §2 KPK.
6. Wakującą Parafię, z zachowaniem kan. 540 i 541 KPK, (Arcy)biskup ... powierza tymczasowemu administratorowi Parafii, którego mianuje spośród zakonników pełniących posługę w Parafii, po zasięgnięciu opinii Przełożonego

Artykuł 4

1. Stosownie do potrzeb Parafii Przełożony ... zgodnie z kan. 547 w związku z kan. 682 §1 KPK prezentuje zakonników podlegających jego władzy (Arcy)biskupowi ... celem mianowania na urząd wikariusza parafialnego.
2. W takiej sytuacji przepisy poprzedniego artykułu stosuje się odpowiednio.
3. Pozostali zakonnicy mieszkający w domu zakonnym w ... włączają się w prace parafialne w miarę potrzeb i możliwości, zgodnie z dyspozycją Przełożonego ... i pod nadzorem przełożonego domu zakonnego.
4. Zakonnicy pełniący posługę w parafii ... w ... winni uczestniczyć w zebraniach dekanalnych i ogólnodiecezjalnych spotkaniach kapłanów (Archi)diecezji

Artykuł 5

1. Proboszczowi i wikariuszom parafii przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze jednego miesiąca oraz dodatkowo raz w roku czas wolny na odprawienie pięciodniowych rekolekcji zakonnych.
2. Osoby, o których mowa w ust. 1, mogą również opuszczać Parafię z racji innych obowiązków zakonnych, zawsze jednak przy zapewnieniu wiernym Parafii odpowiedniej opieki duszpasterskiej.
3. Przy wyjazdach z jakiegokolwiek przyczyny, proboszcz i wikariusze parafialni, oprócz przepisów zakonnych, winni również zachować przepisy obowiązujące w tym zakresie w (Archi)diecezji

Artykuł 6

1. Zgodnie z kan. 678 KPK, w sprawach które dotyczą duszpasterstwa, publicznego wykonywania kultu oraz wszelkiej działalności apostolskiej zakonnicy podlegają władzy (Arcy)biskupa ... , jak również swoim przełożonym zakonnym i dyscyplinie zakonnej, określonej prawem własnym.
2. W zarządzaniu Parafią i w pracy duszpasterskiej należy uwzględniać zarządzenia (Arcy)biskupa ... i Konferencji Episkopatu Polski.
3. W myśl kan. 611 nr 1 i 2 oraz kan. 675 KPK, przy Parafii i domu zakonnym mogą być prowadzone własne dzieła duszpasterskie należące do apostolskiego charyzmatu ... , w szczególności

Artykuł 7

Za katechizację w szkołach na terenie Parafii odpowiedzialny jest proboszcz, który dla poszczególnych katechetów występuje do (Arcy)biskupa

... z prośbą o misję kanoniczną za pośrednictwem Wydziału Katechetycznego Kurii (Archi)diecezjalnej w

Artykuł 8

1. Za właściwe spełnianie zadań parafialnych i realizację ustaleń niniejszej umowy w tym zakresie bezpośrednio odpowiada proboszcz Parafii. Wikariusze i pozostali zakonnicy zaangażowani w prace parafialne wspomagają proboszcza i ponoszą odpowiedzialność za sprawy sobie powierzone.
2. (Arcy)biskup ... , zgodnie z przepisami prawa, zwłaszcza kan. 683 §1 KPK wizytuje – osobiście lub przez wyznaczone osoby – Parafię i jej duszpasterzy w zakresie prowadzenia duszpasterstwa, sprawowania kultu Bożego, administracji dobrami parafialnymi i wypełniania postanowień niniejszej umowy.
3. Przełożony ... , przy okazji wizytacji domu zakonnego, przeprowadzanej zgodnie z wymogami prawa, winien również sprawdzić, czy wiernie wypełniane są postanowienia niniejszej umowy w zakresie prowadzenia powierzonej Parafii.
4. Jeżeli w wyniku wizytacji (Arcy)biskup ... stwierdziłby nadużycia, powinien powiadomić o nich niezwłocznie Przełożonego Przełożony bez zbędnej zwłoki informuje o swojej interwencji (Arcy)biskupa Interwencja ta powinna mieć miejsce w ciągu tygodnia od otrzymania powiadomienia (Arcy)biskupa ... , chyba że został ustalony inny termin. Brak interwencji Przełożonego ... w powyższym terminie oznacza, że (Arcy)biskup ... może sam własną powagą zarządzić sprawie (kan. 683 §2 KPK).

Artykuł 9

1. Dobra doczesne Parafii i domu zakonnego są dobrami kościelnymi w rozumieniu prawa kanonicznego (kan. 532 i 634 §1 KPK) i są organizacyjnie oraz księgowo wydzielone.
2. Parafia prowadzi inwentarz rzeczy ruchomych nabytych za środki parafialne i stanowiących jej własność. Kopia tego inwentarza, przy okazji wizytacji biskupiej, będzie przekazywana przełożonemu ... i Kurii (Archi)diecezjalnej w ... , zaś przy okazji wizytacji dziekańskiej będzie okazywana Dziekanowi Dekanatu Aktualny na dzień zawarcia umowy inwentarz stanowi załącznik nr 3 do niniejszej umowy.
3. Administracja dobrami należy do tego, kto jest reprezentantem osoby prawnej, będącej właścicielem dóbr doczesnych. Administracja dobrami

doczesnymi dokonuje się z zachowaniem przepisów prawa kanonicznego, w tym również prawa własnego

4. Czynności, które przekraczają cel i sposób zwyczajnego zarządzania domem zakonnym oraz warunki konieczne do ważnego podjęcia czynności nadzwyczajnego zarządu, zgodnie z kan. 638 §1 KPK, określa prawo własne Warunki ważności alienacji i jakiegokolwiek działania, przez które stan majątkowy domu zakonnego może doznać uszczerbku wymagają pisemnej zgody kompetentnego przełożonego zakonnego, wydanej za zgodą jego rady, a jeśli przekraczają sumę najwyższą określoną przez Konferencję Episkopatu Polski albo przedmiotem są dobra ofiarowane Kościołowi na mocy ślubu, albo rzeczy drogie, z racji artystycznych lub historycznych, potrzebna jest ponadto zgoda Stolicy Apostolskiej.
5. Czynności, które przekraczają cel i sposób zwyczajnego zarządzania Parafią określa, wysłuchawszy zdania diecezjalnej rady ekonomicznej biskup diecezjalny (kan. 1281 §2 KPK). Przed podjęciem aktów dotyczących zarządu o większym znaczeniu dla stanu materialnego Parafii Proboszcz winien uzyskać pisemne upoważnienie od ordynariusza (kan. 1281 §1 KPK).
6. Proboszcz Parafii przedstawia (Arcy)biskupowi ... roczne sprawozdanie finansowe Parafii, korzystając z odpowiednich kwestionariuszy stosowanych w parafiach (Archi)diecezji ... (kan. 1287 1 KPK). Kopię tego sprawozdania Proboszcz przesyła również Przełożonemu

Artykuł 10

1. Źródłami przychodów Parafii są:
 - a) ofiary składane przez wiernych podczas Mszy św. i innych nabożeństw,
 - b) dobrowolne ofiary składane przez osoby fizyczne, osoby prawne oraz inne jednostki organizacyjne na cele parafialne,
 - c) inne ofiary składane na działalność związaną z duszpasterstwem prowadzonym przez Parafię.
2. Źródłami przychodów domu zakonnego są:
 - a) ofiary mszalne,
 - b) ofiary składane przez wiernych przy okazji sprawowania sakramentów i sakramentaliów (*iura stolae*),
 - c) ofiary składane podczas wizyty duszpasterskiej (kolędy),
 - d) wypominki,
 - e) wynagrodzenia, emerytury i renty oraz inne dochody zakonników asygnowanych do domu zakonnego,

- f) inne ofiary składane przez osoby fizyczne, osoby prawne oraz inne jednostki organizacyjne na dom zakonny lub na cele zakonne.

Artykuł 11

1. Bieżące wydatki na utrzymanie pomieszczeń używanych na stałe przez Parafię, takie jak: opłaty za prąd, wodę, opał, sprząatanie i wystrój kościoła, ubezpieczenie budynku kościoła, itp., pokrywane są z przychodów Parafii, zaś używanych na stałe z przychodów domu zakonnego.
2. Remonty i inwestycje związane z kościołem i innymi pomieszczeniami będącymi własnością ... pokrywane są z przychodów domu zakonnego, ofiar osób fizycznych i prawnych oraz dotacji przekazywanych przez ...
3. Plany konserwacji, modyfikacji i stałego wystroju obiektów sakralnych, oprócz zatwierdzenia przez Przełożonego ... , wymagają również uzgodnienia z (Archi)diecezjalną Komisją Sztuki Sakralnej.
4. Zaliczki na podatek dochodowy oraz składki ubezpieczeniowe proboszcza i wikariuszy parafialnych, wynikające z przepisów prawa państwowego i związane z ich działalnością duszpasterską w Parafii opłacane są z osobistych przychodów duszpasterzy uzyskanych w związku z pełnieniem posługi w Parafii.
5. W przypadku zakonników-katechetów, zakonników-kapelanów, katechetów świeckich i innych świeckich pracowników Parafii wydatki, o których mowa w ustępie poprzedzającym, pokrywane są na zasadach określonych przez odpowiednie przepisy prawa państwowego.

Artykuł 12

1. Parafia przeprowadza zbiórki na cele diecezjalne i ogólnokościelne na zasadach przyjętych w (Archi)diecezji ... , z zachowaniem poniższych przepisów.
2. Ofiary składane przy okazji Mszy św. binowanych i trynowanych oraz zbiorowych przez proboszcza albo wikariusza parafialnego przekazywane są na cele wskazane przez (Arcy)biskupa ... za pośrednictwem Kurii (Archi)diecezjalnej w ... ; inne ofiary z wyżej wymienionych Mszy św. są przekazywane Przełożonemu ... (por. kan. 951 §1 KPK; Św. Kongregacja ds. Duchowieństwa, Dekret *Mos iugiter* o intencjach zbiorowych, 22.02.1991, AAS 83 [1991] 444-445; Papieska Komisja ds. Autentycznej Interpretacji Kodeksu Prawa Kanonicznego, Odpowiedź, 06.08.1987, AAS 79 [1987] 1132).
3. Zbiórki na potrzeby seminarium, zarządzane w Parafii przez (Arcy)biskupa ... przekazywane są na potrzeby seminarium zakonnego ...

4. Zbiórki na potrzeby misyjne przekazywane są na wskazane cele za pośrednictwem Kurii (Archi)diecezjalnej w ... [opcja: jeżeli dany zakon prowadzi własne misje to 50%].
5. Zbiórki na Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II i Wydział Teologiczny Uniwersytetu ... w ... przekazywane są według praktyki diecezjalnej na wskazane cele za pośrednictwem Kurii (Archi)diecezjalnej w
6. Zbiórki na chrześcijan w Ziemi Świętej/Boży Grób w Jerozolimie przekazywane są według praktyki diecezjalnej na wskazane cele za pośrednictwem Kurii (Archi)diecezjalnej w ... [opcja: w przypadku franciszkanów bezpośrednio do Komisarjatu Ziemi Świętej w Krakowie. O wysokości tych zbiórek będzie powiadomiona Kuria (Archi)diecezjalna w ...].
7. Przeznaczenie zbiorów winno być podane uprzednio do wiadomości wiernych.
8. W przypadku innych zbiorów na ściśle określone cele wszystkie zebrane środki finansowe winny być przekazane na ten cel.
9. Proboszcz, wikariusze parafialni i pozostali zakonnicy mieszkający w domu zakonnym zwolnieni są od świadczeń, do których zobowiązani są kapłani diecezjalni z racji ich przynależności do prezbiterium (Archi)diecezji

Artykuł 13

1. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej umowie stosuje się przepisy prawa kanonicznego.
2. Sprawy wymagające nowych lub dodatkowych ustaleń zostaną uregulowane poprzez zawarcie przez strony dodatkowych umów lub aneksu do niniejszej umowy.
3. Wszelkie zmiany niniejszej umowy powinny być dokonywane za obojętną zgodą i wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Artykuł 14

1. Przeszkody i trudności w wykonywaniu niniejszej umowy będą usuwane przez obie strony według zasad sprawiedliwości i słuszności.
2. Różnice między stronami, dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej umowy, będą usuwane przez rozmowy przedstawicieli stron, z zachowaniem przepisów artykułu poprzedzającego.
3. Moc obowiązującej wykładni posiada jedynie wspólnie uzgodnione stanowisko stron, wyrażone na piśmie.

Artykuł 15

1. Jedynie z ważnych przyczyn umowa może zostać rozwiązana za porozumieniem stron, które w takim przypadku uzgodnią czas jej wygaśnięcia.
2. Jeżeli nastąpiło poważne naruszenie warunków zawartych w niniejszej umowie, które to naruszenie nie zostało w sposób zawiniony usunięte lub naprawione w ciągu 6 miesięcy od dnia otrzymania przez drugą stronę pisemnego o nim powiadomienia, umowa może być wypowiedziana.
3. Usunięcie lub naprawa naruszenia, o którym mowa w ust. 2, winno być stwierdzone na piśmie przez (Arcy)biskupa ... i Prowincjała.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, termin wypowiedzenia wynosi rok od dnia otrzymania przez drugą stronę pisemnego o nim powiadomienia. Termin ten może zostać przedłużony przez stronę wypowiadającą na wniosek drugiej strony.
5. Jeżeli między stronami nie doszłoby do zawarcia nowej umowy lub przedłużenia niniejszej umowy na kolejny czas, skutkiem wygaśnięcia niniejszej umowy jest rozpoczęcie procedury zniesienia parafii pod wezwaniem ... w ... *lub [jeżeli parafia wcześniej została erygowana jako diecezjalna a następnie została powierzona zakonnikom].*
6. Jeżeli między stronami nie doszłoby do zawarcia nowej umowy lub przedłużenia niniejszej umowy na kolejny czas, skutkiem wygaśnięcia niniejszej umowy jest rozpoczęcie procedury zniesienia domu zakonnego ... w ... z siedzibą przy ul.

Artykuł 16

1. Umowę sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach, po dwóch dla każdej ze stron.
2. Umowa wchodzi w życie z dniem jej podpisania.

Załącznik nr 3

STATUT RADY EKONOMICZNEJ (ARCHI)DIECEZJI ...

Rozdział I – Postanowienia Ogólne

§ 1

Rada Ekonomiczna (Archi)diecezji ..., dalej zwana „Radą”, jest organem doradczym, wspierającym (Arcy)biskupa ... w zarządzaniu dobrami doczesnymi (Archi)diecezji ... (por. kan. 492 §1 KPK).

§ 2

Rada działa na podstawie:

1. dekretu (Arcy)biskupa ... z dnia ... o ustanowieniu Rady Ekonomicznej (Archi)diecezji ... ,
2. przepisów prawa kanonicznego powszechnego i partykularnego,
3. niniejszego statutu,
4. regulaminu pracy Rady Ekonomicznej (Archi)diecezji

Rozdział II – Skład Rady

§ 3

Rada składa się z ... osób biegłych i kompetentnych w sprawach ekonomiczno-finansowych oraz przepisach prawa polskiego.

§ 4

Członkami Rady mogą być zarówno duchowni, jak i wierni świeccy, odznaczający się uczciwością, prawością i cieszący się nienaganną opinią.

§ 5

Członków Rady powołuje (Arcy)biskup ... , który jest z urzędu jej Przewodniczącym (por. kan. 492 §1 KPK).

§ 6

(Arcy)biskup ... może kierować pracami Rady przez swojego delegata, który pełni wówczas funkcję Przewodniczącego Rady (por. kan. 492 §1 KPK).

§ 7

Członkami Rady nie mogą być krewni lub powinowaci (Arcy)biskupa ... do czwartego stopnia (por. kan. 492 §3 KPK).

§ 8

Członkiem Rady nie może być Ekonom (Archi)diecezji ... oraz – o ile jest ustanowiony – Wiceekonom, natomiast winni oni – w razie potrzeby – uczestniczyć w jej posiedzeniach z głosem doradczym.

§ 9

Członkowie Rady są mianowani na okres 5 lat, po upływie którego mogą być mianowani na dalsze pięćlecie (por. kan. 492 §2 KPK).

§ 10

(Arcy)biskup ... spośród członków Rady mianuje Sekretarza Rady.

§ 11

Członkostwo w Radzie wygasa na skutek:

1. upływu kadencji,
2. śmierci członka,
3. pisemnej rezygnacji członka przyjętej przez (Arcy)biskupa ... ,
4. odwołania – w uzasadnionych przypadkach i z ważnych powodów – przez (Arcy)biskupa ... z funkcji członka Rady.

§ 12

Udział członków Rady w rozpatrywaniu spraw i podejmowaniu rozstrzygnięć na posiedzeniu Rady jest obowiązkowy.

§ 13

W szczególnie uzasadnionych przypadkach Przewodniczący Rady może zwolnić członka Rady z obowiązku uczestnictwa w posiedzeniu Rady.

§ 14

Przewodniczący Rady może zapraszać na posiedzenia Rady ekspertów i korzystać z ich opinii.

§ 15

Członkowie Rady pełnią swoją funkcję nieodpłatnie.

Rozdział III – Zadania Rady

§ 16

Zadaniem Rady jest:

1. opiniowanie kandydata na Ekonoma oraz – o ile zachodzi potrzeba ustanowienia – Wiceekonoma (Archi)diecezji ... (por. kan. 494 §1-2 KPK),
2. wybór Ekonoma (Archi)diecezji ... w przypadku, gdyby Ekonom został wybrany administratorem (Archi)diecezji ... (por. kan. 423 §2 KPK),
3. przygotowywanie wraz z Ekonomem (Archi)diecezji ... preliminarza przychodów i wydatków (Archi)diecezji ... na rok następny (por. kan. 493 KPK),
4. zatwierdzanie bilansu przychodów i rozchodów (Archi)diecezji ... za rok ubiegły (por. kan. 493 KPK),
5. proponowanie wysokości świadczeń ze strony parafii i duchownych (Archi)diecezji ... na rzecz (Archi)diecezji ... , Seminarium Duchownego w ... , Caritas (Archi)diecezji ... , misji, kapłańskiej pomocy bratniej, innych instytucji oraz dzieł kościelnych, określonych w dekreście ekonomicznym (Archi)diecezji ... ,
6. sprawdzanie corocznych sprawozdań finansowych przedkładanych (Arcy)biskupowi ... przez zarządców dóbr kościelnych (por. kan. 1287 §1 KPK).

§ 17

(Arcy)biskup ... zobowiązany jest do wysłuchania opinii członków Rady w następujących sprawach:

1. przed mianowaniem i odwołaniem Ekonomy oraz Wiceekonomy (Archi)diecezji ... (por. kan. 494 §§1-2 KPK),
2. przed podjęciem decyzji dotyczących spraw ekonomicznych o większym znaczeniu ze względu na stan ekonomiczny (Archi)diecezji ... (por. kan. 1277 KPK),
3. przy określeniu czynności przekraczających granice i sposób zwyczajnego zarządzania w odniesieniu do podległych mu osób prawnych (por. kan. 1281 §2 KPK),
4. przed nałożeniem podatku na publiczne osoby prawne podległe jego władzy, dla pokrycia potrzeb diecezjalnych (por. kan. 1263 KPK),
5. przed lokowaniem pieniędzy i dóbr ruchomych stanowiących dotację na rzecz pobożnych fundacji (por. kan. 1305 KPK),
6. przy redukcji (zmniejszaniu) zobowiązań na cele pobożne, z wyjątkiem redukcji zobowiązań mszalnych (por. kan. 1310 §2 KPK).

§ 18

(Arcy)biskup ... zobowiązany jest do uzyskania zgody członków Rady w następujących sprawach:

1. przy podejmowaniu aktów dotyczących nadzwyczajnego zarządzania ze względu na materialny stan (Archi)diecezji ... (por. kan. 1277 KPK),
2. przy alienacji dóbr doczesnych należących do (Archi)diecezji ... , których wartość przekracza najniższą sumę ustaloną aktualnie przez Konferencję Episkopatu Polski (por. kan. 1292 §1 KPK),
3. przy alienacji dóbr doczesnych należących do publicznych kościelnych osób prawnych podlegających władzy (Arcy)biskupa ... , których wartość przekracza najniższą sumę ustaloną aktualnie przez Konferencję Episkopatu Polski (por. kan. 1292 §1 KPK).

§ 19

Szczegółowy sposób działania Rady, a zwłaszcza procedurę wyrażania przez nią opinii w sprawie aktów zarządu o większym znaczeniu oraz zgody w sprawie aktów nadzwyczajnego zarządu i alienacji określa regulamin pracy Rady.

Rozdział IV – Przepisy końcowe

§ 20

Zmiany niniejszego statutu może dokonać (Arcy)biskup ... z własnej inicjatywy lub na wniosek 2/3 członków Rady.

§ 21

Z dniem ... traci moc dotychczasowy statut Rady Ekonomicznej (Archi)diecezji ... z dnia

§ 22

Niniejszy statut wchodzi w życie z dniem

Załącznik nr 4

REGULAMIN PRACY RADY EKONOMICZNEJ (ARCHI)DIECEZJI ...

Rozdział 1. Przepisy ogólne

§ 1

Rada Ekonomiczna (Archi)diecezji ... , zwana dalej „Radą”, wykonując ustanowione dla niej w powszechnym i partykularnym prawie kanonicznym zadania i kompetencje, rozpatruje sprawy i podejmuje rozstrzygnięcia w trybie i na zasadach określonych w statucie oraz w niniejszym regulaminie.

§ 2

Rada, w granicach swoich kompetencji, rozpatruje sprawy w trybie zapewniającym kolegialne podejmowanie rozstrzygnięć oraz ustalanie i realizowanie jednolitych zasad zarządzania dobrami kościelnych osób prawnych.

§ 3

Członkowie Rady:

1. zapewniają, każdy w zakresie swojej właściwości, należyte przygotowanie i wszechstronne rozważenie spraw wnoszonych do rozpatrzenia i rozstrzygnięcia przez Radę,
2. uzgadniają swoje stanowiska ze stanowiskami innych członków Rady,
3. powstrzymują się od działań osłabiających wewnętrzną jedność Rady.

§ 4

Członkowie Rady w swoim działaniu kierują się dobrem Kościoła, oddzielając sprawy osobiste od obowiązków służbowych.

§ 5

Członek Rady nie może podejmować publicznej krytyki Rady oraz decyzji podjętych przez innych członków Rady.

Rozdział 2. Opracowywanie, uzgadnianie i wnoszenie projektów dokumentów

§ 6

Projekty aktów normatywnych (ustaw, dekretów ekonomicznych, zarządzeń, instrukcji), preliminarzy budżetowych, bilansów, sprawozdań, informacji, analiz problemowych, ocen realizacji zadań, stanowisk, decyzji, opinii lub innych rozstrzygnięć Rady opracowują członkowie Rady, Ekonom (Archi)diecezji ... oraz inni zarządcy dóbr kościelnych, każdy w zakresie swojej właściwości.

§ 7

(Arcy)biskup ... może, w każdym czasie, postanowić o opracowaniu, uzgodnieniu i wniesieniu projektu każdego z w/w dokumentu.

§ 8

Projekt aktu normatywnego opracowuje się zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, ustalonymi w przepisach prawa kanonicznego.

§ 9

Do projektu aktu normatywnego dołącza się uzasadnienie, obejmujące:

1. przedstawienie istniejącego stanu rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana oraz wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu,
2. wykazanie różnic między dotychczasowym a proponowanym stanem prawnym,
3. charakterystykę i ocenę przewidywanych, związanych z wejściem w życie aktu skutków prawnych, w tym w szczególności dotyczących uproszczenia stosowanych procedur.

§ 10

Projekt aktu normatywnego, przed skierowaniem do uzgodnienia lub zaopiniowania, opracowuje, pod względem prawnym i redakcyjnym, właściwa w sprawach legislacji komórka organizacyjna (Archi)diecezji ... , co stwierdza swoim podpisem „za zgodność pod względem prawnym i redakcyjnym” kierownik tej komórki organizacyjnej.

§ 11

Jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej, organy, do których został skierowany projekt dokumentu do uzgodnienia lub zaopiniowania, są

obowiązane zająć stanowisko w wyznaczonym terminie, zgłaszając uwagi lub opinie na piśmie.

§ 12

Termin, o którym mowa w paragrafie poprzednim, ustala się, biorąc pod uwagę rodzaj i przedmiot dokumentu oraz pilność sprawy. Termin ten nie powinien być dłuższy niż 30 dni. Wyznaczenie terminu krótszego niż 7 dni, a dla projektów aktów normatywnych krótszego niż 14 dni, wymaga szczególnego uzasadnienia.

§ 13

Niezajęcie stanowiska przez organ w wyznaczonym terminie jest równoznaczne z uzgodnieniem projektu.

§ 14

Terminy określone w § 12 biegną od dnia doręczenia projektu.

§ 15

Organ uprawniony, o którym mowa w § 6 i 7, wnosi projekt dokumentu za pośrednictwem Sekretarza Rady.

§ 16

Sekretarz Rady prowadzi rejestr dokumentów wniesionych do rozpatrzenia przez Radę.

§ 17

Sekretarz Rady przekazuje członkom Rady oraz – o ile zajdzie taka potrzeba – innym uczestnikom posiedzeń Rady wniesione projekty dokumentów, nie później niż 7 dni przed datą posiedzenia, na którym mają one zostać rozpatrzone. W przypadku udziału w decyzji o alienacji członkowie Rady winni być także poinformowani o sytuacji ekonomicznej kościelnej osoby prawnej oraz o dokonanych przez nią wcześniejszych alienacjach. W przypadkach uzasadnionych szczególną pilnością sprawy termin ten, za zgodą Przewodniczącego Rady, może zostać skrócony.

§ 18

Sekretarz Rady może wystąpić do organu uprawnionego o usunięcie braków formalnych wniesionego projektu dokumentu lub o jego uzupełnienie w terminie 14 dni.

§ 19

W razie gdy projekt dokumentu nie odpowiada wymaganiom określonym w §9 lub nie został uzupełniony, bądź nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie występujące w nim braki formalne, projekt dokumentu nie

podlega rozpatrzeniu przez Radę, a Sekretarz Rady zwraca ten projekt organowi wnioskującemu.

Rozdział 3. Posiedzenia Rady oraz rozpatrywanie spraw i podejmowanie rozstrzygnięć

§ 20

Rada odbywa posiedzenia w stałych terminach określonych przez Przewodniczącego Rady. Z uzasadnionych przyczyn Przewodniczący Rady może wyznaczyć inny termin posiedzenia Rady, zawiadamiając o tym uczestników posiedzenia, nie później niż na 7 dni przed stałym terminem posiedzenia.

§ 21

Zawiadomienia o posiedzeniu Rady, wraz z proponowanym porządkiem obrad doręcza uczestnikom posiedzenia Sekretarz Rady, nie później niż na 7 dni przed datą posiedzenia.

§ 22

Przewodniczący Rady może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwołać posiedzenie Rady w trybie nagłym. W takich przypadkach Przewodniczący Rady przedstawia na posiedzeniu uzasadnienie nagłego trybu jego zwołania.

§ 23

Obradom przewodniczy (Arcy)biskup ... lub jego delegat.

§ 24

Posiedzenia Rady odbywają się przy obecności większości członków Rady.

§ 25

Rozstrzygnięcia Rady zapadają w drodze uzgodnienia.

§ 26

W przypadkach, gdy osiągnięcie uzgodnienia nie jest możliwe, projekt rozstrzygnięcia może być, z inicjatywy Przewodniczącego Rady, poddany głosowaniu. Rozstrzygnięcia, w drodze głosowania, zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków Rady (liczba głosów za musi przekraczać sumę głosów przeciwko i wstrzymujących). (Arcy)biskup nie ma w tej sytuacji prawa głosu (por. kan. 126 KPK).

§ 27

Członek Rady może zgłosić do protokołu odrębne stanowisko w stosunku do rozstrzygnięcia podjętego na tym posiedzeniu Rady.

§ 28

W porządku posiedzeń Rady, odbywanych w stałych terminach, umieszcza się w programie obowiązkowo punkt: sprawy bieżące oraz wolne wnioski.

§ 29

W czasie posiedzenia Rada rozpatruje wyłącznie dokumenty i inne sprawy objęte, doręczonym członkom Rady, porządkiem obrad.

§ 30

Porządek obrad może zostać zmieniony lub uzupełniony tylko przez Przewodniczącego Rady z inicjatywy własnej lub na umotywowany wniosek, zgłoszony przez członka Rady przed rozpoczęciem obrad. Wnioski te podlegają głosowaniu.

§ 31

W posiedzeniach Rady uczestniczą, bez prawa udziału w podejmowaniu rozstrzygnięć, osoby zobowiązane do uczestnictwa przez (Arcy)biskupa ... lub jego delegata, jeżeli uzna on ich udział w posiedzeniu za niezbędny do wykonywania powierzonych im obowiązków w zakresie zarządzania dobrami materialnymi.

§ 32

(Arcy)biskup ... lub jego delegat może także zapraszać do udziału w posiedzeniu lub jego części, z głosem doradczym, inne osoby, w szczególności ekspertów, Ekonomą (Archi)diecezji ... , Dyrektora Caritas (Archi)diecezji ... , oraz przedstawicieli innych zainteresowanych organów kościelnych osób prawnych.

§ 33

Projekty dokumentów i inne sprawy przewidziane do rozpatrzenia na posiedzeniu referuje Przewodniczący Rady lub wskazany przez niego członek.

§ 34

Rada, po rozpatrzeniu projektu dokumentu, dokument ten przyjmuje lub wprowadza w nim zmiany albo go odrzuca lub kieruje do rozstrzygnięcia po spełnieniu określonych wymogów lub w innym terminie.

§ 35

Do czasu rozpatrzenia sprawy przez Radę organ uprawniony może wycofać wniesiony projekt dokumentu lub sprawę.

§ 36

Przewodniczący Rady może, na wniosek uprawnionego organu albo z inicjatywy własnej, zarządzić ponowne rozpatrzenie dokumentu lub rozstrzygnięcie sprawy.

§ 37

Przewodniczący Rady może, na wniosek uprawnionego organu lub Sekretarza Rady albo z inicjatywy własnej, zarządzić rozpatrzenie projektu dokumentu lub rozstrzygnięcie sprawy w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk przez członków Rady (tryb obiegowy).

§ 38

W razie skierowania projektu dokumentu lub rozstrzygnięcia do rozpatrzenia przez Radę w trybie obiegowym, termin do zajęcia stanowiska przez członków Rady nie powinien być krótszy niż 3 dni.

§ 39

Projekt dokumentu lub rozstrzygnięcia, skierowany do rozpatrzenia w trybie obiegowym, uważa się za przyjęty, jeżeli wszyscy członkowie Rady wyrazili na piśmie zgodę na przyjęcie dokumentu lub proponowaną treść rozstrzygnięcia bez zastrzeżeń albo nie zgłosili uwag lub zastrzeżeń do projektu w wyznaczonym terminie. W razie zgłoszenia uwag lub zastrzeżeń, które nie zostaną uwzględnione lub wyjaśnione, projekt dokumentu lub rozstrzygnięcia wymaga rozpatrzenia przez Radę na posiedzeniu.

§ 40

W razie skierowania projektu dokumentu lub sprawy do rozpatrzenia przez Radę w trybie obiegowym dopuszcza się możliwość, aby pisemna zgoda na przyjęcie dokumentu lub proponowaną treść rozstrzygnięcia albo zgłoszenie uwag lub zastrzeżeń nastąpiło poprzez przesłanie faksu lub skanu zawierającego stanowisko członka Rady. Dokument ten przed wysłaniem powinien jednak być własnoręcznie podpisany przez członka Rady. Przesłany faks lub wydruk skanu dołącza się do dokumentacji sprawy.

§ 41

Sekretarz Rady przedstawia do wiadomości członkom Rady, na najbliższym posiedzeniu Rady, wykaz dokumentów i spraw rozstrzygniętych przez Radę w trybie obiegowym.

§ 42

Z posiedzenia Rady Sekretarz Rady sporządza protokół. Protokół ten jest wewnętrznym dokumentem roboczym Rady, który wykorzystuje się do sporządzenia protokołu ustaleń.

§ 43

Protokół ustaleń zawiera pełne zestawienie rozstrzygnięć podjętych przez Radę na posiedzeniu, z uwzględnieniem wyników przeprowadzonych głosowań oraz zgłoszonych do protokołu stanowisk odrębnych.

§ 44

Członek Rady może zgłosić do Przewodniczącego Rady, za pośrednictwem Sekretarza Rady, zastrzeżenia do treści protokołu ustaleń, wraz z wnioskiem o jego sprostowanie, w terminie 7 dni od dnia doręczenia protokołu. Sprostowanie oczywistych omyłek pisarskich protokołu ustaleń może także nastąpić z urzędu w każdym czasie.

§ 45

Sprostowania protokołu dokonuje Sekretarz Rady, działający z upoważnienia Przewodniczącego Rady.

§ 46

Protokół ustaleń podpisuje Przewodniczący Rady i Sekretarz Rady.

§ 47

Protokół z posiedzenia Rady oraz protokół ustaleń są przechowywane w Kurii (Archi)diecezjalnej i są wewnętrznymi dokumentami Kościoła.

§ 48

Członkowie Rady oraz inne osoby uczestniczące w posiedzeniach Rady nie mogą, bez zgody Przewodniczącego, ujawniać jakichkolwiek informacji o jego przebiegu oraz o indywidualnych opiniach i stanowiskach wyrażanych na tym posiedzeniu przez jego uczestników, chyba że z natury rzeczy mają one publiczny charakter.

§ 49

Sekretarz Rady przygotowuje i obsługuje posiedzenia Rady, a ponadto wykonuje obowiązki związane w szczególności z:

1. przyjmowaniem od organów uprawnionych oraz przekazywaniem członkom Rady projektów dokumentów, z zachowaniem terminów i innych wymogów określonych w niniejszym regulaminie,
2. sporządzaniem i przechowywaniem protokołu posiedzenia i protokołu ustaleń oraz opracowywaniem i dostarczaniem protokołu ustaleń, z zachowaniem wymogów określonych w niniejszym regulaminie,
3. kierowaniem przez Przewodniczącego Rady dokumentów i spraw do rozstrzygnięcia przez Radę w drodze korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk (w trybie obiegowym),
4. ewidencjonowaniem dokumentów przyjętych przez Radę.

§ 50

Jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej, Sekretarz Rady zapewnia poprawne pod względem formalnym i redakcyjnym opracowanie

dokumentów, a także innych rozstrzygnięć Rady oraz przedstawia je do podpisu Przewodniczącemu Rady.

Rozdział 4. Przepisy końcowe

§ 51

Zmiany niniejszego regulaminu może dokonać (Arcy)biskup ... z własnej inicjatywy lub na wniosek 2/3 członków Rady.

§ 52

Regulamin wchodzi w życie z dniem

Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski w sprawie zarządzania dobrami doczesnymi Kościoła została przyjęta Decyzją nr 1/2015 Rady Biskupów Diecezjalnych z dnia 25 sierpnia 2015 r. Instrukcja jest formą vademecum, a jej skuteczność zależeć będzie od dekretów wykonawczych wydanych przez biskupa diecezjalnego.

KOMUNIKAT PREZYDIUM KEP WS. UCHODźCÓW

1. „Byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie (Mt 25,35). Tymi słowami Jezus Chrystus wzywa każdego z nas – szczególnie w obecnym czasie, gdy tak wielu uchodźców przeżywa dramat wojen i niebezpieczeństwa utraty życia – do przyjścia im z pomocą, do chrześcijańskiej gościnności.

2. Przede wszystkim prosimy o modlitwę w intencji pokoju na świecie oraz w intencjach uchodźców, którzy opuścili swoją ojczyznę, aby uchronić własne życie i życie swoich dzieci. Pamiętajmy przed Bogiem także o tych, którzy opiekują się osobami zmuszonymi do przesiedlenia się.

3. Naszej modlitwie powinno towarzyszyć czynne zaangażowanie. Przede wszystkim potrzeba działań dalekowzrocznych, mających na celu „eliminowanie przyczyn, które powodują, że całe społeczności opuszczają swoją rodzimą ziemię, zmuszane do tego przez wojny i nędzę” (Franciszek, *Orędzie na światowy dzień migranta i uchodźcy*, 2015 r.). Główny wysiłek świata powinien zmierzać w kierunku wygaszenia konfliktów, na skutek których ludzie są zmuszeni ratować się ucieczką z własnego kraju. Dlatego konieczna jest pomoc tym, którzy cierpią z powodu wojen w krajach ich pochodzenia.

Dzięki ofiarności polskich katolików udało się dotąd pomóc uchodźcom m.in. w Sudanie, Nigerii, Egipcie, Libanie, Syrii oraz w Iraku. Od 2009 roku polscy biskupi organizują w swoich diecezjach zbiórki funduszy na pomoc uchodźcom, z której korzystają nie tylko chrześcijanie. Wyrażamy wdzięczność katolikom w Polsce, którzy w samym tylko 2014 r. przekazali ponad 5 mln zł. na pomoc uchodźcom. Dzięki temu wsparciu objęto pomocą kilkaset tysięcy osób potrzebujących. Przykładem konkretnych działań są kuchnie prowadzone przez instytucje kościelne w Syrii i w Iraku, które wydają dziennie kilka tysięcy posiłków lub utrzymywane obozy dla uchodźców. Z polecenia Konferencji Episkopatu Polski pomoc uchodźcom w miejscu ich przebywania (poza Polską) prowadzi Papieskie Stowarzyszenie – *Pomoc Kościołowi w Potrzebie*.

4. Gdy chodzi o konkretną pomoc uchodźcom w Polsce, to nie ulega wątpliwości, że główna inicjatywa i odpowiedzialność spoczywa na barkach władzy świeckiej. Ona jest stroną zapraszającą. Ona też z tego tytułu powinna zagwarantować kontrolę, bezpieczeństwo i podstawowe

świadczenia dla uchodźców. Strona kościelna nie wyobraża sobie działania w tej materii na własną rękę, bez współpracy z władzami świeckimi. Jasno to wyraził papież Franciszek w *Orędziu na światowy dzień migranta i uchodźcy*, 2015 r.): „Ruchy migracyjne nabrały wszak tak wielkich rozmiarów, że tylko systematyczna i konkretna współpraca, w którą włączyłyby się państwa i organizacje międzynarodowe, może być w stanie skutecznie je uregulować i nimi pokierować”.

Ze strony Kościoła katolickiego w naszym kraju odpowiedzialną za to przedsięwzięcie powinna być *Caritas Polska*. Natomiast na terenie poszczególnych diecezji – za zgodą biskupa diecezjalnego – koordynację zadań związanych z pomocą uchodźcom powinna przejąć *Caritas* diecezjalna, która dysponuje *Parafialnymi Zespołami Caritas*. W celu uniknięcia ewentualnych błędów, *Caritas Polska* skontaktuje się z *Caritas* tych krajów, które już przyjęły uchodźców, aby skorzystać z ich doświadczenia.

Kościół katolicki w Polsce – w sposób szczególny w Roku Miłosierdzia wezwany do świadczenia pomocy innym ludziom – z całą pewnością zrobi dla uchodźców wszystko, co w jego mocy, aby ulżyć ich dramatycznej sytuacji. Nie zapominamy bowiem o tym, że my sami byliśmy uchodźcami i gośćmi w obcych krajach i ostatecznie jesteśmy tylko „gośćmi” na tej ziemi (Ps 39,13; 119,19).

† **Stanisław Gądecki**
Metropolita Poznański
Przewodniczący KEP

† **Marek Jędraszewski**
Metropolita Łódzki
Zastępca Przewodniczącego KEP

† **Artur G. Miziński**
Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, dnia 8 września 2015 r.

KOMUNIKAT PRZEWODNICZĄCEGO KEP DO PARTII POLITYCZNYCH

W związku z kierowanymi do mnie pytaniami dotyczącymi członkostwa w określonych partiach politycznych oraz ich wzajemnych zobowiązaniach, pragnę przypomnieć wymagania katolickiej nauki społecznej.

Partie polityczne mają na celu umożliwienie wszystkim obywatelom szerokiego uczestnictwa i dostępu do spraw publicznych. Zadaniem partii jest wyrażanie aspiracji społeczeństwa obywatelskiego i ukierunkowywanie ich na dobro wspólne oraz dawanie obywatelom rzeczywistej możliwości współuczestnictwa w kształtowaniu decyzji politycznych. Partie powinny być demokratyczne od wewnątrz, cechować się umiejętnością syntezy politycznej i planowania (Kompedium Nauki Społecznej Kościoła, 413).

Szczególny obszar rozeznania dla wiernych świeckich dotyczy wyboru narzędzi politycznych, czyli poparcia dla partii lub innych wyrazów uczestnictwa politycznego. Wyboru należy dokonywać w zgodzie z wartościami. W każdym razie wszelkie decyzje powinny być zakorzenione w miłości i zmierzające do realizacji dobra wspólnego. Trudno znaleźć jedną pozycję czy opcję polityczną, która byłaby w pełni zgodna z wymogami wiary chrześcijańskiej. Twierdzenie, że jakaś partia lub ugrupowanie polityczne w pełni odpowiadają wymogom wiary i życia chrześcijańskiego powoduje nieporozumienia. Chrześcijanin nie może znaleźć partii w pełni odpowiadającej wymaganiom etycznym zrodzonym z wiary i przynależności do Kościoła. Jego przynależność do jakiegoś ugrupowania politycznego nie powinna być nigdy ideologiczna, ale zawsze krytyczna, aby partia i jej program polityczny znajdowały zachętę do podejmowania takich form działania, które w coraz większym stopniu przyczyniałyby się do realizacji dobra wspólnego, włącznie z duchowym celem człowieka (KKNS, 573).

Rozróżnienie z jednej strony pomiędzy wymogami wiary a opcjami społeczno-politycznymi, z drugiej zaś pomiędzy wyborami dokonywanymi przez poszczególnych chrześcijan i wyborami całej wspólnoty chrześcijańskiej powoduje, że przynależność czy poparcie dla jakiejś partii czy bloku politycznego uważane jest za decyzję osobistą, uprawnioną przynajmniej w odniesieniu do partii czy stanowisk politycznych, które dają się pogodzić z wiarą i wartościami chrześcijańskimi.

Wybór partii, ugrupowania, osób, którym należy powierzyć sprawy publiczne, mimo iż dotyczy sumienia każdego z osobna, nie może być wyborem wyłącznie indywidualnym: „Do wspólnot chrześcijańskich należy obiektywna analiza sytuacji własnego kraju, wyjaśnienie jej w świetle niezmiennych wypowiedzi Ewangelii, sięgnięcie do zasad myślenia, do kryteriów osądu i dyrektyw działania, zawartych w nauczaniu społecznym Kościoła”. W żadnym przypadku „nikomu nie wolno zawłaszczać autorytetu Kościoła wyłącznie na rzecz własnego rozwiązania”. Wierni powinni raczej starać się „w szczerzej rozmowie oświecać siebie nawzajem, zachowując wzajemną miłość i troszcząc się przede wszystkim o dobro wspólne” (KKNS, 574).

Wychodząc od tych sformułowań, kieruję się z serdecznym apelem do partii politycznych o wypełnianie swoich zobowiązań społecznych i wzajemnych w życiu politycznym, zobowiązań wobec całego społeczeństwa i reprezentatywnych środowisk społecznych.

Wielkie partie polityczne – korzystające z pieniędzy państwowych i chroniącego ich pozycję progę wyborczego – muszą mieć świadomość swojej służebnej roli, powinności reprezentowania środowisk, których poparcia oczekują.

Do tych słów apelu dołączam zapewnienie, że Kościół jest solidarny z pracą i prawami politycznymi środowisk, które konsekwentnie, pozytywnie i twórczo angażują się na rzecz cywilizacji życia, praw rodziny i wartości kultury chrześcijańskiej.

† Stanisław Gądecki
Przewodniczący KEP

Warszawa, dnia 9 września 2015 r.

PRO MEMORIA WS. OCHRONY ŻYCIA NIENARODZONYCH

Prawem człowieka jest prawo do życia. Dlatego m.in. Kościół katolicki na całym świecie popiera inicjatywy mające na celu ochronę godności osoby ludzkiej od poczęcia do naturalnej śmierci.

To nie jest kwestia światopoglądowa, ale naukowa. Podkreślił to Ojciec Święty Franciszek w przemówieniu do lekarzy, mówiąc: „Powiedz mi, dlaczego Kościół przeciwstawia się np. aborcji? Czy to jest problem religijny?» – «Nie, nie. To nie jest problem religijny». (...) To jest problem naukowy, ponieważ tam jest życie ludzkie i nie jest dozwolone unicestwienie życia ludzkiego, aby rozwiązać problem” (Watykan, 15.11.2014 r.).

W trosce o najbardziej bezbronne istoty ludzkie popieramy wszystkich, którzy na różne sposoby angażują się w obronę życia nienarodzonych.

W tym miejscu nie możemy nie przypomnieć słów św. Jana Pawła II wypowiedzianych w Kaliszu: „Z tego miejsca jeszcze raz powtarzam to, co powiedziałem w październiku ubiegłego roku: «Naród, który zabija własne dzieci, jest narodem bez przyszłości». Wiercie, że nie było mi łatwo to powiedzieć. Nie było mi łatwo powiedzieć to z myślą o moim narodzie, bo ja pragnę dla niego przyszłości, wspaniałej przyszłości” (4.06.1997 r.).

† Stanisław Gądecki

Metropolita Poznański

Przewodniczący KEP

† Marek Jędraszewski

Metropolita Łódzki

Zastępca Przewodniczącego KEP

† Artur G. Miziński

Sekretarz Generalny KEP

Warszawa, 10 września 2015 r.

STANOWISKO BISKUPÓW POLSKICH PRZED SYNODEM O RODZINIE

Konferencja Episkopatu Polski wyraża wdzięczność Ojcu Świętemu Franciszkowi za dar Synodu Biskupów, którego tematem będzie w tym roku „Powołanie i misja rodziny w Kościele i świecie współczesnym”. Dziękujemy także milionom Polaków – w tym wspólnotom i ruchom rodzinnym – którzy modlą się za papieża Franciszka, kardynałów, biskupów i osoby biorące udział w synodzie. Zachęcamy wszystkich do dalszej modlitwy w intencji synodu, podczas którego – na prośbę Ojca Świętego – biskupi z Polski podzielą się radościami i troskami dotyczącymi rodzin.

1. Nauczanie papieży i biskupów – oparte na Piśmie Świętym i Tradycji Kościoła katolickiego – wskazuje, że **małżeństwo i rodzina są jednym z najcenniejszych dóbr ludzkości**, które powinno być otoczone szczególną opieką. Jezus Chrystus prezentuje małżeństwo jako przymierze mężczyzny i kobiety, którzy są zjednoczeni w miłości na całe życie i otwarci na dar nowego istnienia. Małżeństwo jest rzeczywistością Bożą i ludzką, którą Jezus Chrystus podniósł do godności sakramentu. Małżonkowie zaś „w swym życiu małżeńskim i rodzinnym mogą przeżywać miłość samego Boga do ludzi i miłość Pana Jezusa do Kościoła – Jego oblubienicy” (św. Jan Paweł II, *Familiaris consortio*, 56).

Wiele polskich rodzin podkreślało w ankiecie przed zbliżającym się synodem, że ich radość oraz pokój ducha są owocem wiary w Boga, życia sakramentalnego oraz modlitwy indywidualnej i rodzinnej, jak również czasu, który wzajemnie sobie poświęcają. Podkreślamy więc, że rodzina – będąc Kościołem domowym – jest rzeczywistością świętą i uświęcającą (por. Dz 10,24-48; św. Jan Paweł II, *Homilia na otwarcie V Synodu Biskupów*, 26.09.1980).

2. Dziękujemy Panu Bogu za to, że w naszej Ojczyźnie jest wiele zdrowych rodzin, które „w dobrej i złej doli” każdego dnia troszczą się o wierność swojemu powołaniu. Jak napisaliśmy w liście pasterskim, to „ludzie, którzy wierzą w miłość i chcą nią żyć na co dzień, rozumiejąc ją nie tylko jako emocje i źródło wrażeń, lecz jako szczęśliwą możliwość wzięcia odpowiedzialności za osobę umiłowaną, aby cieszyć się nierozzerwalnym i wyłącznym z nią związkiem na zawsze. Ludzie, którzy z poczuciem świętości i z zachwytem w sercach patrzą na misterium ciała ludzkiego i dar

współzycia małżeńskiego, którzy nowe dziecko witają w rodzinie modlitwą uwielbienia, a na każde życie – od poczęcia do naturalnej śmierci – patrzą jak na świętość. Ludzie, dla których zawsze i wszędzie bezwzględną wartością jest godność osoby ludzkiej” (*List Konferencji Episkopatu Polski na Święto Świętej Rodziny, 30.12.2005*). Dziękujemy kapłanom, którzy posługują im z ojcowską mądrością i oddaniem.

3. „**Co Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela**” – mówi Chrystus (Mk 10,9). Dlatego małżeństwo sakramentalne jest ze swej istoty nierozzerwalne. Prawo Boże wyznacza nieprzekraczalne granice ludzkim decyzjom. Człowiek nie ma „zwierzchnictwa nad naturalnym czy stanowionym Prawem Bożym” (św. Jan Paweł II, *Przemówienie do Trybunału Roty Rzymskiej, 21.01.2000*). W sytuacji gdy małżonkowie przeżywają trudności, zadaniem Kościoła katolickiego jest pomoc w pogłębieniu miłości i wzajemnej odpowiedzialności oraz w nawróceniu. Dzisiaj taka duszpasterska troska jest konieczna bardziej niż kiedykolwiek.

W Kościele katolickim nie ma rozwodów ani procesów, które prowadzą do rozwodu. Są tylko procesy, podczas których orzeka się indywidualnie, czy dane małżeństwo zostało zawarte ważnie czy też nie. Wszyscy powinni wystrzegać się mentalności rozwodowej. Każde rozejście się małżonków obraża Boga oraz niesie za sobą wiele krzywd i pozostawia rany nie tylko w nich samych, ale kładzie się bolesnym cieniem również na ich dzieciach, najbliższej rodzinie, przyjaciółach, znajomych oraz niszczy podstawy całego społeczeństwa.

W takim położeniu trzeba tym większą troską duszpasterską otoczyć żyjących w związkach niesakramentalnych. Przypominamy, że osoby rozwiedzione, bądź pozostające w separacji, nie są wykluczone z Kościoła, ale nadal są Jego członkami i należy im pomóc, aby zachowały wiarę oraz więź ze wspólnotą kościelną, by uczestniczyły w niedzielnej Mszy Świętej oraz w życiu wspólnot parafialnych (św. Jan Paweł II, *Familiaris consortio, 84*). Jednocześnie zachęcamy te osoby, które nie mają przeszkód do zawarcia związku małżeńskiego, aby otworzyły się na miłość Boga i podjęły wyzwanie zbudowania rodziny na trwałym fundamencie łaski Chrystusowej.

4. Troską duszpasterską obejmujemy małżeństwa, które od lat **oczekują dziecka**. Równocześnie przypominamy, że sztuczne zapłodnienie nie jest właściwym sposobem na rozwiązanie problemu niepłodności i katolicy nie mogą stosować tej metody (Papież Franciszek, Audycja dla

Stowarzyszenia Włoskich Lekarzy Katolickich, 15.11.2014). Łączymy się w bólu z rodzinami, które przeżywają dramat poronienia samostnego albo których dzieci urodziły się martwe. Przypominamy, że każde z tych dzieci ma prawo do pełnego pogrzebu katolickiego.

5. Pragniemy, aby podczas Synodu jeszcze bardziej wyartykułowano wdzięczność wobec małżonków, którzy roztropnie i wielkodusznie (*Gaudium et spes*, 50) **zdecydowali się na większą liczbę dzieci**, dając im życie i utrzymanie oraz troszcząc się o wprowadzenie ich w świat wiary i kultury (Papieska Rada ds. Rodziny, *Rodzina a ludzka prokreacja*, 18-19). Wdzięcznością obejmujemy także małżonków adoptujących dzieci oraz osoby tworzące rodzinne domy dziecka.

Uważamy, że Synod może pomóc w zmianie narracji społecznej wobec rodzin wielodzietnych, na co zwrócił uwagę papież Franciszek podczas spotkania z kilkoma tysiącami rodzin wielodzietnych, gdy z najgłębszym szacunkiem i wdzięcznością mówił o ich niezastąpionym wkładzie w przyszłość Kościoła i świata oraz apelował, aby w strukturach społecznych była zagwarantowana dla nich adekwatna pomoc (Papież Franciszek, *Rodziny wielodzietne nadzieją społeczeństwa*, audyencja, 28.12.2014; por. Tenże, *Rodzina – Dzieci*, audyencja śródowa, 8.04.2015).

6. **Troska o rodziny najuboższe**, rodziny z osobami niepełnosprawnymi i małżeństwa starsze powinna stać się integralną częścią duszpasterstwa rodzin. Należy uwrażliwić szczególnie młode pokolenie na osoby i rodziny potrzebujące wszelkiej pomocy. Trzeba otoczyć troską duszpasterską rodziny przeżywające rozłąkę związaną z migracją zarobkową. Jednocześnie przypominamy konieczność godziwej zapłaty za pracę: „Społeczeństwo i Państwo winny ponadto gwarantować taki poziom zarobków, by wystarczały one na utrzymanie pracownika i jego rodziny, a także pozwalały na gromadzenie pewnych oszczędności” (św. Jan Paweł II, *Centesimus annus*, 15).

7. Rośnie liczba **osób żyjących samotnie**. Znajdujemy wśród nich takie, które z różnych powodów nie mogą zawrzeć związku małżeńskiego oraz takie, które świadomie wybierają drogę samotności w świecie, aby w różnoraki sposób służyć innym. Są również i takie, które – poddając się mentalności konsumpcyjnej – pozostają samotne dla własnej wygody. Wszystkie te osoby należy objąć opieką duszpasterską w taki sposób, aby włączyć je w życie Kościoła i służbę rodzinom potrzebującym wsparcia (św. Jan Paweł II, *Familiaris consortio*, 85).

8. Obserwujemy, że z jednej strony ok. 90% polskiej młodzieży widzi w małżeństwie i rodzinie drogę do osiągnięcia szczęścia w dorosłym życiu. Z drugiej jednak strony, stale zwiększa się liczba osób żyjących w konkubinatach. Nierzadko pojawia się też lęk przed odpowiedzialnością i złożeniem siebie w darze w sposób nieodwołalny. Dlatego konieczne jest **dowartościowanie instytucji narzeczeństwa** i wydłużenie bezpośredniego okresu przygotowania do zawarcia sakramentu małżeństwa. Dziękujemy małżonkom, którzy posługują na rzecz innych małżeństw dając świadectwo, że piękna i wierna miłość małżeńska jest możliwa do zrealizowania.

9. W związku z dyskusją na temat **Komunii Świętej dla osób rozwiedzionych, pozostających w powtórnych związkach cywilnych**, jesteśmy wdzięczni papieżowi Franciszkowi, za przypomnienie, że „Eucharystia nie jest modlitwą prywatną ani pięknym doświadczeniem duchowym. (...) Karmienie się tym *Chlebem Życia* oznacza wejście w jedność z sercem Chrystusa, przyswojenie sobie Jego wyborów, Jego myśli, Jego postaw” (*Anioł Pański*, 16.08.2015). Aby prowadzić takie życie eucharystyczne, potrzebne jest pogłębienie kultu Eucharystii (Benedykt XVI, *Sacramentum caritatis*, 66). Niezmienne pozostaje nauczanie Kościoła katolickiego mówiące o tym, iż aby przystępować do Komunii Świętej, trzeba trwać w łasce uświęcającej (por. 1Kor 11,26-29; 1Kor 6,9-10; *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kan. 916).

Rodzina jest dziełem i własnością Boga. Dlatego do nadchodzącego synodu przygotowujemy się z wiarą, nadzieją i miłością.

Warszawa, dnia 21 września 2015 r.

OŚWIADCZENIE ZESPOŁU KEP DS. DUSZPASTERSTWA SŁUŻBY ZDROWIA

Zespół Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia obradujący w dniu 24 września 2015 r. w Rokitnie wyraża wielką wdzięczność wszystkim pracownikom służby zdrowia za ich trud i poświęcenie. Jednocześnie z żalem zauważamy, że często ci pracownicy nie są należycie doceniani przez zarządzających sprawami zdrowia publicznego. W związku z tym wyrażamy solidarność z pracownikami służby zdrowia upominającymi się o sprawiedliwe wynagrodzenie za pracę.

Dobrze się stanie, gdy – wg porozumienia – pielęgniarki i położne otrzymają wkrótce wyższe wynagrodzenie za ich pełną poświęcenia pracę. Jednak wśród osób posługujących chorym są również inni pracownicy, a wśród nich: rehabilitanci, diagnostycy, personel pomocniczy na oddziałach, ratownicy medyczni, pracownicy administracyjno-techniczni itp. Te osoby często nie są uwzględniane w rewaloryzacji wynagrodzeń, co pozostaje niezrozumiałe, biorąc pod uwagę fakt, iż bez ich zaangażowania placówki medyczne nie mogłyby sprawnie funkcjonować, a proces leczenia chorych nie byłby możliwy i skuteczny.

W związku z tym Zespół Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia wyraża obawę, że przyznanie podwyżek tylko jednej grupie zawodowej z pominięciem innych może spowodować liczne napięcia wewnątrz środowiska medycznego, gdy tymczasem personel medyczny musi być zespołem skonsolidowanym, wzajemnie się rozumiejącym i wspierającym się dla dobra pacjentów.

Apelujemy do osób zarządzających sprawami zdrowia publicznego o równe traktowanie wszystkich pracowników służby zdrowia i wypracowanie – w duchu dialogu społecznego – porozumienia satysfakcjonujące wspomniane grupy zawodowe.

† dr Stefan Regmunt

Przewodniczący Zespołu KEP

ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia i Chorych

ks. prof. dr hab. Stanisław Warzeszak

Krajowy Duszpasterz Służby Zdrowia i Chorych

Rokitno, dnia 24 września 2015 r.

BISKUP SIEDLECKI

DEKRET USTANAWIAJĄCY DIECEZJALNĄ KOMISJĘ LITURGICZNĄ

Mając na uwadze zalecenia Soboru Watykańskiego II (KL 45) oraz innych dokumentów kościelnych, niniejszym – na okres 5 lat – **ustanawiam Diecezjalną Komisję Liturgiczną**, która będzie wspomagała Biskupa Siedleckiego w jego posłudze kierowania życiem liturgicznym w Diecezji.

Komisja będzie działała w następującym składzie:

1. Ks. prał. dr hab. Kazimierz Matwiejuk, prof. UKSW – przewodniczący
2. Ks. dr Jerzy Duda
3. Ks. mgr lic. Waldemar Mróz
4. Ks. mgr lic. Leszek Borysiuk
5. Ks. mgr Adam Pietrusik
6. Ks. mgr Mariusz Szyszko
7. Ks. mgr Mateusz Gomółka
8. Ks. mgr Przemysław Świdorski

Do głównych zadań Komisji będzie należało:

- dokonywanie analizy stanu duszpasterstwa liturgicznego w Diecezji i przedkładanie wniosków Biskupowi Siedleckiemu;
- wypracowanie planu pracy duszpasterstwa liturgicznego;
- przygotowywanie właściwych materiałów i udostępnianie ich duchowieństwu oraz wiernym świeckim;
- troska o całokształt życia liturgicznego w Diecezji, zgodnie z zaleceniami Biskupa Siedleckiego;
- opracowanie kalendarza liturgicznego.

Postanowienia Komisji będą miały moc obowiązującą po zatwierdzeniu przez Biskupa Siedleckiego, zaś nad ich wykonaniem będzie czuwał Dział Duszpasterstwa i Kultu Kurii Diecezjalnej Siedleckiej.

Na czekający trud udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kancelarz

L. dz. 999/2015
Siedlce, dnia 8 września 2015 r.

DEKRET POWOŁUJĄCY KOMITET ORGANIZACYJNY ŚDM

W związku z bezpośrednimi przygotowaniem do XXXI Światowych Dni Młodzieży, które odbędą się w Krakowie w dniach 26-31 lipca 2016 r., **niniejszym powołuję Komitet Organizacyjny ŚDM w Siedlcach**, w następującym składzie:

1. Biskup Kazimierz Gurda – przewodniczący
2. Biskup Piotr Sawczuk – wikariusz generalny
3. Ks. kan. mgr lic. Wojciech Hackiewicz – diecezjalny koordynator ŚDM
4. Ks. dr Jerzy Duda – dyrektor Wydziału Duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej
5. Ks. mgr lic. Leszek Dąbrowski – ekonom diecezjalny
6. Ks. prał. mgr Eugeniusz Filipiuk – dziekan dekanatu siedleckiego
7. Ks. mgr Tomasz Małkiński – koordynator ŚDM rejonu siedleckiego
8. Ks. kan. Sławomir Kapitan – dyrektor Katolickiego Radia Podlasie
9. Ks. mgr Marek Bienkowski – dyrektor Caritas Diecezji Siedleckiej
10. Ks. dr Tomasz Bieliński – dyrektor Szkoły Nowej Ewangelizacji Diecezji Siedleckiej

Zadaniem Komitetu Organizacyjnego będzie koordynacja przygotowań do pierwszej części obchodów Światowych Dni Młodzieży, czyli pobytu młodzieży w Diecezji Siedleckiej, w ramach tzw. Dni w Diecezji. Ponadto Komitet będzie odpowiedzialny za przygotowanie oraz realizację programu duchowego i kulturalnego, przygotowanie i wydanie materiałów promocyjnych, a także za kwestie finansowe, koordynację zakwaterowania, żywienia i transportu.

Na czekający trud z serca błogosławię

+ *Kazimierz Gurda*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kancelarz

L. dz. 1000/2015
Siedlce, dnia 8 września 2015 r.

DEKRET POWOŁUJĄCY DIECEZJALNE BIURO PRASOWE

W celu zapewnienia przepływu informacji dotyczących życia Diecezji Siedleckiej pomiędzy instytucjami diecezjalnymi, duchowieństwem, osobami konsekrowanymi i diecezjanami świeckimi, a także w trosce o wizerunek medialny Diecezji Siedleckiej oraz jej instytucji, poprzez zapewnienie kompetentnego i profesjonalnego dostępu mediom do informacji dotyczących życia i działalności Diecezji oraz promowanie dzieł prowadzonych przez Biskupa Siedleckiego i Diecezję, **niniejszym z – dniem dzisiejszym – powołuję do istnienia Diecezjalne Biuro Prasowe** z siedzibą w Siedlcach przy ul. Piłsudskiego 62.

W swojej działalności Biuro będzie kierowało się wskazaniem zawartymi w Statucie Diecezjalnego Biura Prasowego.

Na czekające zadania z serca błogosławię.

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kancelarz

L. dz. 1001/2015

Siedlce, dnia 8 września 2015 r.

STATUT DIECEZJALNEGO BIURA PRASOWEGO

§ 1

1. Diecezjalne Biuro Prasowe (dalej: Biuro) jest organem Kurii Diecezjalnej Siedleckiej, powołanym przez Biskupa Siedleckiego.
2. Siedzibą Biura jest Kuria Diecezjalna w Siedlcach przy ul. Piłsudskiego 62.
3. Celem działalności Biura jest umacnianie podstawowych wartości życia eklesjalnego poprzez służbę braciom i społeczeństwu, jak również współpraca z mediami. Biuro ma być narzędziem w służbie Nowej Ewangelizacji, by poprzez swoją działalność medialną głosić śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa, jak również stale aktualne wartości życia chrześcijańskiego.
4. Dla osiągnięcia tego celu Biuro wykorzystuje środki społecznego przekazu, jako odpowiednie narzędzia głoszenia Ewangelii współczesnym, przez które można dotrzeć do wielkiej liczby ludzi i wywierać na nich wpływ. Informacja ma także wartość formacyjną, dlatego też Biuro przekazując informacje, ma stawać się elementem budującym jedność i duchowość komunii pomiędzy diecezjanami, a także z osobami spoza Diecezji, informując o tym, co dzieje się w Kościele Siedleckim.

§ 2

Wspomniane w § 1 pkt 3 cele są realizowane w dwóch zasadniczych kierunkach:

1. Biuro Prasowe w swej misji ad intra powołane jest przede wszystkim do budowania komunii we wspólnocie diecezjalnej poprzez zapewnienie przepływu informacji dotyczących życia Diecezji Siedleckiej pomiędzy instytucjami diecezjalnymi, duchowieństwem, osobami konsekrowanymi diecezjanami świeckimi. Dlatego Biuro:
 - a) służy pomocą wydziałom Kurii Diecezjalnej Siedleckiej w redakcji i publikacji informacji przeznaczonych dla mediów;
 - b) zapewnia mediom katolickim działającym na terenie diecezji stały i aktualny dostęp do informacji o życiu i działalności Diecezji Siedleckiej oraz o inicjatywach, działaniach i oficjalnych wypowiedziach Biskupa Siedleckiego;
 - c) we współpracy z wydziałami Kurii Diecezjalnej Siedleckiej, a także z mediami diecezjalnymi kształtuje informacje zamieszczane na internetowej stronie diecezjalnej;

- d) przygotowuje i cyklicznie wysyła biuletyn dotyczący najważniejszych wydarzeń z życia diecezji do osób i instytucji, które wyrażą chęć jego otrzymywania i podadzą dobrowolnie swój adres e-mailowy.
2. Głównym przedmiotem działalności ad extra Biura jest troska o wizerunek medialny Diecezji Siedleckiej oraz jej instytucji poprzez zapewnienie kompetentnego i profesjonalnego dostępu mediom do informacji dotyczących życia i działalności Diecezji Siedleckiej oraz promowanie dzieł prowadzonych przez Biskupa Siedleckiego i Diecezję. Dlatego Biuro:
- a) zajmuje się obsługą informacyjną i public relations Biskupa Siedleckiego i Diecezji Siedleckiej;
 - b) udziela informacji instytucjom i osobom prywatnym zgłaszającym zapytania do Biura lub rzecznika prasowego Kurii Diecezjalnej Siedleckiej;
 - c) współpracuje z mediami katolickimi i świeckimi;
 - d) utrzymuje kontakt z agencjami informacyjnymi w kraju i za granicą;
 - e) prezentuje wobec mediów stanowisko zajmowane przez Biskupa Siedleckiego;
 - f) organizuje oficjalne konferencje prasowe;
 - g) reaguje na krytykę medialną;
 - h) sporządza sprostowania i odpowiedzi w sprawach wymagających publicznego ustosunkowania się ze strony Biskupa Siedleckiego.
3. Ponadto Biuro:
- a) we współpracy z mediami diecezjalnymi zapewnia medialną obsługę wydarzeń diecezjalnych zleconą przez Biskupa Siedleckiego;
 - b) przygotowuje i koordynuje do jak najszerszego rozpowszechniania w mediach informacji w formie tekstów, dźwięków i obrazów dotyczących życia diecezji;
 - c) przygotowuje zapowiedzi ważniejszych wydarzeń diecezjalnych dla mediów;
 - d) za zgodą Biskupa Siedleckiego, w konkretnych, interesujących media sprawach, pośredniczy w umawianiu wywiadów czy rozmów z osobami odpowiedzialnymi za poszczególną działalność w diecezji;
 - e) we współpracy z mediami diecezjalnymi pełni obsługę medialną dziennikarzy w ważniejszych wydarzeniach medialnych diecezji zleconych przez Biskupa Siedleckiego.

§ 3

1. Całokształt działalności Biura podlega jurysdykcji Biskupa Siedleckiego.
2. Odpowiedzialnym za działalność Biura jest jego dyrektor.
3. Dyrektora Biura mianuje i odwołuje Biskup Siedlecki.
4. Dyrektor Biura pełni równocześnie obowiązki rzecznika prasowego Kurii Diecezjalnej Siedleckiej.

§ 4

1. W ramach Biura może być powołany koordynator ds. kontaktów z mediami diecezjalnymi.
2. Koordynatora powołuje i odwołuje Biskup Siedlecki na wniosek dyrektora Biura.
3. Do zadań koordynatora należy ścisła współpraca z mediami diecezjalnymi oraz informowanie tychże mediów o działaniach i wydarzeniach diecezjalnych.

§ 5

Dyrektor Biura odpowiedzialny jest za archiwizowanie wszystkich materiałów wykorzystywanych w ramach pracy Biura, szczególnie wystąpień do mediów.

§ 6

Kuria Diecezjalna Siedlecka zapewnia środki finansowe na działalność Biura zgodnie z preliminarzem przedstawianym przez dyrektora Biura do końca stycznia danego roku kalendarzowego.

§ 7

Dyrektor Diecezjalnego Biura corocznie do końca stycznia przedstawia Biskupowi Siedleckiemu sprawozdanie z działalności Biura w poprzednim roku kalendarzowym wraz z rozliczeniem finansowym działalności Biura.

§ 8

Wszelkie zmiany w niniejszym statucie mogą być wprowadzone jedynie decyzją Biskupa Siedleckiego.

Niniejszy Statut wchodzi w życie z dniem podpisania.

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

DEKRET WIZYTACYJNY

Zgodnie z kan. 396n. Kodeksu Prawa Kanonicznego, niniejszym zarządzam wizytacje kanoniczne na 2016 rok. Osobiście dokonam wizytacji w parafiach dekanatu:

- łukowskiego I
- i łukowskiego II

Biskup Piotr Sawczuk, jako mój delegat, zwizytuje parafie dekanatu:

- międzyrzeckiego
- i suchożebrskiego.

Wizytacji podlegają wszystkie sprawy przewidziane w prawie kanonicznym, ze szczególnym uwzględnieniem tych, o których mowa w „Pro memoria” z 22 listopada 2005 r. (*Wiadomości Diecezjalne Siedleckie* 74(2005), nr 11, s. 461n.). Proszę Księża Dziekanów o uzgodnienie terminów wizytacji w poszczególnych parafiach.

+ *Konrad Gule*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kanclerz

L. dz. 1033/2015
Siedlce, dnia 14 września 2015 r.

Otrzymują Księża Dziekani w/w dekanatów.

DEKRET WYZNACZAJĄCY KOMISJE WIZYTACYJNE

W związku z wyznaczeniem wizytacji kanonicznej, która odbędzie się w 2016 r. w dekanatach: łukowskim I, łukowskim II, międzyrzeckim i suchożebrskim, niniejszym ustanawiam dwie Komisje wizytacyjne:

1. Komisję ds. administracyjno-urzędowych oraz duszpasterskich
w składzie:

Ks. Jan Babik, kanclerz Kurii Diecezjalnej

Ks. Jerzy Duda, dyrektor Wydziału Duszpasterskiego
Kurii Diecezjalnej

Ks. Leszek Dąbrowski, ekonom diecezjalny

W kompetencji Komisji będzie zbadanie spraw kancelaryjnych parafii i wszystkiego, co jest związane z zarządzaniem dobrami materialnymi oraz administracją parafii; kwestii związanych z liturgią (warunki przestrzeni celebry, stan paramentów, sprzętu itp.), a także spraw duszpasterskich.

2. Komisję ds. katechetycznych w składzie:

Ks. kan. Krzysztof Baryga, dyrektor Wydziału Nauczania

Ks. Paweł Kindracki, wicedyrektor Wydziału Nauczania

Ks. Marcin Olek, diecezjalny wizytator nauczania katechetycznego

Do zadań tej Komisji będzie należeć przeprowadzenie hospitacji wszystkich katechetów uczących w szkołach na terenie parafii, spotkanie z dyrektorem każdej placówki oświatowej oraz rozmowa z księdzem proboszczem na temat katechizacji szkolnej.

Proszę, aby do każdej parafii wymienionych dekanatów udali się przedstawiciele Komisji, w terminie uzgodnionym z Księdzem Proboszczem oraz aby Komisja przygotowała protokół ze swoich prac.

Ponadto postanawiam, aby w każdym dekanacie zostało zorganizowane przez Księdza Dziekana spotkanie kapłanów całego dekanatu z Ks. prof. Kazimierzem Matwiejukiem, przewodniczącym Diecezjalnej Komisji Liturgicznej, w celu przypomnienia najważniejszych zagadnień

liturgicznych oraz ewentualnego wyjaśnienia wątpliwości związanych z tą dziedziną.

+ *Kazimierz Guze*
Biskup Siedlecki

ks. Jan Babik
Kancierz

L. dz. 1034/2015
Siedlce, dnia 14 września 2015 r.

Otrzymują Księży Dziekani dekanatów: łukowskiego I, łukowskiego II, międzyrzeckiego i suchożebrskiego.

ZAPROSZENIE NA V DIECEZJALNĄ PIELGRZYMKĘ MĘŻCZYZN DO PRATULINA

Drodzy Diecezjanie!

W dniu 6 października będziemy obchodzili XIX rocznicę beatyfikacji błogosławionego Wincentego Lewoniuka i jego 12 Towarzyszy, Męczenników Podlaskich, którzy oddali życie za wiarę i jedność Kościoła. Z tej racji zapraszam mężczyzn, w niedzielę 4 października br. na V Diecezjalną Pielgrzymkę Mężczyzn do Pratulina. Hasłem tegorocznej pielgrzymki są słowa: „*Adamie, gdzie jesteś?*”, czyli *rzecz o mężczyznach*”. Spotkanie rozpocznie się o godz. 10.00 w Sanktuarium Męczenników w Pratulinie.

Gorąco zachęcam ojców z ich synami oraz dziadków z ich wnukami do udziału w tej pielgrzymce. Wszystkich Księży Dziekanów i Księży Proboszczów zapraszam do udziału w pielgrzymce i proszę o zorganizowanie w swoich parafiach grup pielgrzymkowych mężczyzn. Niech do- roczne spotkanie w Pratulinie przy relikwiach Błogosławionych Męczenników Podlaskich, modlitwa i słuchanie Słowa Bożego – będą czasem łaski i umocnieniem sił do godnego wypełniania swojego powołania w rodzinie i społeczeństwie, a także zachętą do męznego wyznawania wiary i postępowania według jej zasad.

Licząc na pozytywną odpowiedź na to zaproszenie, już dzisiaj na pielgrzymi trud wszystkim mężczyznom z serca błogosławie

+ *Kazimierz Guda*
Biskup Siedlecki

L. dz. 1051/2015
Siedlce, 18 września 2015 r.

Komunikat należy odczytać w ramach ogłoszeń duszpasterskich w najbliższą niedzielę dnia 20 września br.

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA

O. Janusz BĘBNIK O. Carm. – mianowany ojcem duchownym kapłanów w dekanacie adamowskim (21.09.2015 r.)

Ks. kan. mgr Józef BRZOZOWSKI – włączony do składu Rady Kapłańskiej jako przedstawiciel dekanatów: janowskiego, łosickiego i międzyrzecckiego w miejsce śp. Ks. kan. Michała Śliwowskiego (10.09.2015 r.)

Ks. mgr Andrzej CIOK – mianowany administratorem parafii pw. św. Zygmunta w Łosicach (14.09.2015 r.)

Ks. kan. Sylwester FRĄC – mianowany wicedziekanem dekanatu adamowskiego na okres 5 lat (21.09.2015 r.)

Ks. mgr Kamil FRĄCZEK – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie wisznickim (29.09.2015 r.)

Ks. mgr lic. Tomasz GROCHOWSKI – mianowany referentem ds. liturgii w dekanacie adamowskim (21.09.2015 r.)

Ks. kan. mgr lic. Wojciech HACKIEWICZ – mianowany koordynatorem ds. kontaktów z mediami diecezjalnymi (8.09.2015 r.)

Ks. mgr Dariusz MIODUSZEWSKI – mianowany wizytatorem katechezy w dekanacie łukowskim II (1.09.2015 r.)

Ks. mgr Bogusław MICHALAK – mianowany wizytatorem katechezy w dekanacie bialskim południowym (1.09.2015 r.) oraz wicedziekanem tego dekanatu na okres 5 lat (14.09.2015 r.)

Ks. dr Remigiusz NIEWĘGŁOWSKI – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie wisznickim (28.09.2015 r.)

Ks. mgr lic. Robert OSYPOWICZ – mianowany referentem duszpasterstwa rodzin w dekanacie adamowskim (21.09.2015 r.)

Ks. kan. mgr Jerzy PRZYCHODZEŃ – mianowany wizytatorem katechezy w dekanacie garwolińskim (1.09.2015 r.)

Ks. mgr lic. Paweł SACZUK MIC – mianowany referentem ds. duszpasterstwa młodzieży w dekanacie domanickim (14.09.2015 r.)

Ks. mgr Sławomir SZYPULSKI – mianowany wizytatorem katechezy w dekanacie bialskim północnym (1.09.2015 r.)

Ks. mgr lic. Jacek Władysław ŚWIĄTEK – mianowany dyrektorem Diecezjalnego Biura Prasowego (8.09.2015 r.)

Ks. kan. mgr Stanisław WOJTECZUK – mianowany wicedziekanem dekanatu siedleckiego na kolejną 5-letnią kadencję (12.09.2015 r.)

KOMUNIKATY KURII

WARSZTATY „MODLITWA UWOLNIENIA”

Zapraszamy Księżę do udziału w warsztatach „MODLITWA UWOLNIENIA” według pięciu kluczy N. Lozano. Poprowadzi je Koordynator krajowy Katolickiej Odnowy w Duchu Świętym ks. Sławomir Płusa ze swoją ekipą.

I-szy etap: 18-19 wrzesień 2015 r. (rozpoczęcie w piątek o godz.18.00)

II-gi etap: 15-16 styczeń 2016 r.

Miejsce: Dom Rekolekcyjny Leśna Podl.

Szczegółowych informacji udziela: Ewa Gregorczyk

e-mail: ewa@siedlce.odnowa.org

tel. 502 942 577

Z wyrazami szacunku, in Christo

ks. dr Jerzy Duda

Dyrektor Wydziału Duszpasterskiego

Siedlce, dnia 11 września 2015 r.

WRZEŚNIOWE SPOTKANIE POPULARNO-NAUKOWE Z CYKLU INSPIROWANEGO ZBLIŻAJĄCYM SIĘ JUBILEUSZEM 1050 ROCZNICY CHRZTU POLSKI

Bractwo św. Judy Tadeusza, Wydział Duszpasterski Kurii Siedleckiej oraz I Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. Świętej Rodziny w Siedlcach zapraszają na kolejne spotkanie popularno-naukowe z cyklu inspirowanego zbliżającym się Jubileuszem 1050 rocznicy Chrztu Polski.

Odbędzie się ono w **czwartek, 24 września 2015 r. o godz. 19.00**, w auli I Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Siedlcach (ul. Bpa Świrskiego 54). Temat spotkania: „**Czy bliska jest nam cywilizacja śmierci?**”. Poprowadzi je pan prof. Bogdan Chazan, znany w Polsce z jednoznacznej postawy wobec obrony życia od chwili poczęcia do naturalnej śmierci. Spotkanie ma charakter otwarty. Serdecznie zapraszamy.

Z wyrazami szacunku, in Christo

ks. dr Jerzy Duda
Dyrektor Wydziału Duszpasterskiego

Siedlce, dnia 11 września 2015 r.

ZMARLI KAPŁANI

KS. KAN. MGR MICHAŁ ŚLIWOWSKI (1949-2015)

Urodził się 8 września 1949 r. w miejscowości Wymysły w parafii Kamionna, obecnie diecezja drohiczyńska. Jego rodzicami byli Edward i Franciszka, rolnicy. Szkołę Podstawową w Kamionnej ukończył w 1963 r. Następnie kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Łochowie i tam w 1967 r. otrzymał świadectwo dojrzałości.

Zaraz po maturze złożył prośbę o przyjęcie do Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach i został przyjęty. Motywował swoją decyzję, tym, że „czując głos Boży wzywający mnie do kapłaństwa, chcę w kapłaństwie Chrystusowym służyć w diecezji”. Również ówczesny proboszcz parafii Kamionna, ks. Henryk Bujnik, wystawił kandydatowi pochlebne świadectwo, podkreślając jego „pilność w służeniu do Maszy św. częste przystępowanie do Komunii św. oraz pozytywną opinię moralną jako młodzieńca i dobrego katolika”.

W trakcie studiów seminaryjnych został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej w jednostce kleryckiej w Bartoszycach w latach 1968-1970. Powrócił do seminarium i po odbyciu dalszych studiów filozoficzno-teologicznych, przyjął święcenia kapłańskie 1 czerwca 1974 r. w katedrze siedleckiej, z rąk bpa Jana Mazura.

Jako wikariusz pracował w następujących parafiach: Motwica (1974-1976), Łuków, Przemienienia Pańskiego (1976-1978), Siedlce, parafia katedralna (1978-1982), Garwolin, Przemienienia Pańskiego (1982-1986). W Garwolinie razem z ówczesnym proboszczem ks. H. Bujnikiem i wikariuszami wspierał duchowo i ochraniał młodzież z Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnej, podczas wystąpień młodzieży w obronie krzyża w szkole na przełomie roku szkolnego 1983/84.

Pierwszą samodzielną parafią był Nowodwór (1986-1998). Tutaj wraz z parafianami wybudował nowy murowany kościół, poświęcony w 1997 r. dla uczczenia 1000-lecia męczeństwa św. Wojciecha, patrona parafii. Bp Jan Wiktor Nowak, doceniając jego gorliwość duszpasterską i działania gospodarcze, 8 września 1997 r. mianował go kanonikiem honorowym Kapituły Kolegiackiej Łukowskiej.

Następną parafią był Piszczac (1998-2010), gdzie podjął wiele działań duszpasterskich i gospodarczych w parafii. Od 2000 r. był dekanalnym wizytatorem religii w dekanacie terespolskim. Napisał i obronił pracę dyplomową z teologii na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie uzyskując w 2004 r. tytuł magistra. Był także od 2012 r. z wyboru członkiem Rady Kapłańskiej.

Od dnia 10 czerwca 2010 r. był proboszczem parafii św. Zygmunta w Łosicach i dziekanem dekanatu łosickiego. Tutaj także w pracy duszpasterskiej troszczył się o rozwój duchowy i gospodarczy parafii. Podjął przygotowanie i przeprowadził uroczyste świętowanie Jubileusz 500-lecia parafii (2011 r.); z Płocka sprowadził do kościoła parafialnego relikwie św. Zygmunta, patrona parafii; przybyły dwa spizowe nowe dzwony: jeden pod wezwaniem św. Zygmunta i św. Jana Pawła II oraz drugi św. Michała Archanioła; na miejscowym cmentarzu wybudowano ołtarz polowy, a cały cmentarz poszerzony o nową część, został ogrodzony kamiennym parkanem; przy kościele powstała kaplica przedpogrzebowa, a cały teren wokół kościoła został na nowo zagospodarowany.

Jednak pojawiła się choroba nowotworowa, która osłabiła siły i aktywność duszpasterską. Wielokrotnie przebywał w szpitalu w Łosicach i w Siedlcach na leczeniu. Cierpliwie znosił doświadczenie choroby i leczenie. Mimo osłabienia sił fizycznych, zachował chrześcijańską pogodę ducha, a wobec wiernych i konfratrów, zawsze kapłańską życzliwość.

Po ostatnim pobycie w siedleckim szpitalu, wrócił na plebanię do Łosic. Tam zmarł 3 września 2015 r. Przeżył prawie 66 lat, w tym 41 lat w kapłaństwie.

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęły się w piątek 4 września w kościele parafialnym św. Zygmunta w Łosicach. Wieczorem żałobnej Mszy św. koncelebrowanej przewodniczył bp Piotr Sawczuk, który wygłosił homilię. Koncelebrowało około 60 kapłanów, przy trumnie zgromadziła się rodzina zmarłego kapłana, a kościół napęłnił się wiernymi. Na zakończenie Eucharystii ze słowem pożegnania i wspomnienia wystąpił ks. kan. Stanisław Bieńko, proboszcz parafii Stoczek Łukowski. Jako kolega i przyjaciel z czasów wikariatu w Garwolinie, wspominał zaangażowanie zmarłego i jego pomoc okazywaną młodzieży podczas obrony krzyża w Miętne. Przemawiał również ks. Tadeusz Turyk, wicedziekan łosicki i proboszcz parafii Próchenki, który podziękował wszystkim za obecność i modlitwę, a szczególnie miejscowym wikariuszom za kapłańską opiekę w ostatnich dniach życia proboszcza.

Następnego dnia 5 września, celebrowana była Msza św. pogrzebowa, pod przewodnictwem bpa Kazimierza Gurdy, biskupa siedleckiego, z udziałem bpa P. Sawczuka, koncelebrowało około 200 kapłanów, przy trumnie zgromadziła się rodzina zmarłego, kościół napęłnił się wiernymi, obecni byli przedstawiciele władz lokalnych służb mundurowych.

Biskup Siedlecki w homilii pogrzebowej powiedział m.in.: „Dziękujemy Panu Bogu za ks. Michała, jego pasterską opiekę, pasterską pomoc poleconych mu wiernych, aby mogli osiągnąć zbawienie w Chrystusie. Mam nadzieję, że Ten, Który śp. ks. Michała obdarzył miłością, wybrał do posługi kapłańskiej, przyjmie go do uczestnictwa w swojej chwale”.

Po zakończeniu Eucharystii ze słowem pożegnania i wdzięczności wystąpiło wiele osób. W imieniu rady parafialnej i całej wspólnoty parafialnej pożegnał proboszcza Tomasz Dobrowolski. W imieniu władz samorządowych miasta i powiatu przemawiali Czesław Giziński, starosta łosicki i Mariusz Kucewicz, burmistrz miasta Łosice. Przedstawiciel parafii Nowodwór dziękował ks. Michałowi za wieloletnią posługę duszpasterską jako proboszcza i za wspólny wysiłek budowy murowanego kościoła parafialnego. Również w imieniu wiernych z parafii Piszczac, gdzie poprzednio śp. ks. Michał był proboszczem, przemawiał aktualny proboszcz ks. kan. Roman Sawczuk. O pobycie w szpitalu i świadectwie pokornego przyjmowania choroby przez zmarłego mówił ks. prał. Jan Dzięga, kapelan Szpitala Wojewódzkiego w Siedlcach i kolega z rocznika święceń. W imieniu rodziny śp. Ks. Michała, ze wzruszeniem, wdzięcznością i miłością, przemawiali jego brat i siostrzenica. Na zakończenie wystąpił ks. T. Turyk, wicedziekan dekanatu łosickiego. Wyraził wdzięczność i podziękowanie za obecność i modlitwę, biskupom, kapłanom, parafianom, delegacjom i wszystkim za zaangażowanie w organizację uroczystości pogrzebowych miejscowego proboszcza.

Ciało zmarłego kapłana przeprowadzono w kondukcje żałobnym na miejscowy cmentarz grzebalny i złożono w grobowcu. Mogiłę pokryły licznie złożone wieńce i kwiaty.

Requiescat in pace.

ks. Bernard Błoński

DODATEK

Ks. Roman Krawczyk

JEZUS CHRYSZTUS W NAUCZANIU ŚWIADKÓW JEHOWY

Jedną z istotnych kwestii, gdy mówimy o sektach, jest pytanie dlaczego w świecie zdawałoby się coraz bardziej racjonalnym i cywilizowanym, ludzie wstępują do sekt? Na to pytanie nie ma jednoznacznej odpowiedzi. Dawniej wymieniano zwykle „pranie mózgu”, to jest wtłaczanie ludziom przy pomocy wyrafinowanych metod psychologicznych nowej religijnej ideologii. Dziś częściej mówi się o uzależnieniu ekonomicznym nowo zwerbowanych członków, o „bombardowaniu miłością”, w sytuacji braku dialogu w rodzinie, wymienia się też poszukiwanie przez młodych ludzi nowych wspólnot, w których mogliby zaspokoić swoje potrzeby psychiczne, duchowe, religijne. Często stosuje się argumentacje religijne – obietnice zbawienia pośmiertnego¹. Wydaje się, że jednym z głównych czynników rozwoju sekt jest „bezdomność duchowa” młodych wynikająca z ducha współczesnej cywilizacji zorientowanej tylko na postęp technologiczny.

Jedną z sekt, która manifestuje dziś dużą aktywność, są Świadkowie Jehowy. Świadkowie Jehowy to związek wyznaniowy o charakterze chiliastycznym, wywodzący się z Badaczy Pisma Świętego. Wierzą w biblijnego osobowego Boga, Stwórcę nieba i ziemi, nazywając Go Jehową. Odrzucają jednak chrześcijańskie rozumienie Trójcy Świętej (antytrynitaryzm)², tym samym odrzucają biblijną prawdę o Chrystusie, którego nazywają Synem Bożym, ale negują Jego bóstwo. Tymczasem, jak napisał J. Salij: „Nie wierzyć w bóstwo Chrystusa to tyle samo, co wyrzucić z chrześcijaństwa samą jego istotę. Bo jeśli Chrystus nie jest Bogiem, to oczywiście nie było nigdy Bożego Wcielenia, nigdy Bóg nie przyjął ludzkiej natury. Jeśli Chrystus nie jest Bogiem, to przecież Jego krzyż wcale nie jest tym, za co my Go uważamy. Jeśli Chrystus nie jest Bogiem, to i my nie jesteśmy powołani do przebóstwienia. Jednym słowem, cała wiara chrześcijańska rozsypuje się wówczas w gruzy”³.

¹ P.J. Śliwiński, *Religijna sałatka*, Poznań 1996, s. 60-65.

² A. Tronina, *Czy Stary Testament mówi o Trójcy Świętej?*, w: *Wokół tajemnicy Trójcy Świętej*, Opole 2000, s. 17-24.

³ J. Salij, *Szukającym drogi*, Poznań 1993, s. 33.

Negując prawdziwe bóstwo Jezusa Chrystusa, Świadkowie Jehowy stanowią wielkie zagrożenie dla dialogu ekumenicznego. Watykański dokument o nowych ruchach religijnych stwierdza, że: „Na ogół możliwości dialogu z sektami są niewielkie albo zgoła żadne i że nie tylko one same są zamknięte na wszelki dialog, lecz również mogą stanowić poważną przeszkodę w wychowaniu ekumenicznym i wszelkich wysiłkach w tym kierunku podejmowanych wszędzie tam, gdzie one są podejmowane”⁴.

W niniejszym artykule dokonamy syntetycznego przeglądu poszczególnych twierdzeń Świadków Jehowy o Chrystusie oraz oceny tych twierdzeń w świetle naukowej interpretacji danych biblijnych. Artykuł składa się z czterech części. W części pierwszej przedstawimy argumentację, że Chrystus jest Synem Bożym, a nie aniołem (I). W drugiej części ustosunkowując się do twierdzeń Świadków Jehowy o stworzeniu Chrystusa, udowodnimy, że Chrystus został zrodzony, a nie stworzony (II). W części trzeciej przedstawimy biblijną naukę o boskości Chrystusa (III), a w części czwartej – boską świadomość Chrystusa (IV).

I. Chrystus Synem Bożym, a nie aniołem

Zacznijmy od podstawowej tezy Świadków Jehowy, że: „Jezus Chrystus jest jedynym Synem stworzonym przez samego Jehowę. Jest on pierworodnym wśród wszystkich stworzeń... przed przyjściem na ziemię Jezus był Archaniołem Michałem... na ziemi Jezus był człowiekiem. Gdy zmartwychwstał, stał się ponownie istotą duchową, jednakże gdy ukazywał się uczniom, każdorazowo materializował swoje ciało”⁵. Czyli, jak napisał D.H. Reed, Chrystus dla Świadków Jehowy to „ziemska postać archanioła Michała, zwykła istota stworzona, której przydzielono zadanie wypełnienia pomiędzy ludźmi roli Chrystusa”⁶. Przeanalizujmy ten pogląd. Jezus nie był – jak chcą Świadkowie Jehowy – Archaniołem Michałem. Teksty biblijne zawsze odróżniają Jezusa od aniołów.

⁴ Cyt. za: P. Arinze, *Sekty i nowe ruchy religijne jako problem duszpasterski*, w: L. Osservatore Romano 7(1991), s. 12nn.

⁵ E. Bagiński, *Świadkowie Jehowy. Pochodzenie. historia, wierzenia*, Kraków 1997, s. 103-104; zob. też J. Krasieński, *Świadkowie Jehowy. Czym się od nas różnią i czego możemy się od nich nauczyć*, w: HD 80(2011), z. 2, s. 115-127.

⁶ D.A. Reed, *Odpowiedzi dla Świadków Jehowy według tematów, Koncept Design 2011*, s. 57; zob. też A. Zieliński, *Sekty. Dlaczego?*, Warszawa 1998.

Zacznijmy od Ewangelii. W scenie sądu ostatecznego (Mt 25,31-46) tak czytamy o władzy Chrystusa – sędziego: „A gdy przyjdzie Syn Człowieczy w chwale swojej i wszyscy aniołowie z Nim, wtedy zasiądzie na tronie swej chwały” (w. 31). Według Ewangelii świętego Marka duchy nieczyste były posłuszne Chrystusowi i musiały Mu składać pokłony. Gdy opętany przez ducha nieczystego: „ujrzał Chrystusa, przybiegł, upadł przed Nim i oddał Mu pokłon”, i wtedy usłyszał wyrok: „Wyjdź duchu nieczysty z tego człowieka” (Mk 5,6-20). Chrystus jest tu jednoznacznie ukazany jako panujący nad wszystkimi mocami pozaziemskimi.

Wyraźnie odróżniają Chrystusa od aniołów autorzy Listów Pasterskich. Pierwszy List świętego Piotra pisze o Chrystusie, który „Wstąpił na niebiosa, siedzi po prawicy Bożej, a poddani są Mu aniołowie, zwierzchności i moce” (1P 3,22). W Pierwszym Liście do Tymoteusza, wśród nauk Pawła skierowanych do swojego ucznia, znajdujemy taki nakaz: „Zaklinam cię wobec Boga i Chrystusa Jezusa i wybranych aniołów, żebyś trzymał się tego bez zastrzeżeń i zachował bezstronność” (1Tm 5,21).

Wyraźnie odróżnia Chrystusa od aniołów również autor Listu do Hebrajczyków. „Któremu to z aniołów kiedykolwiek rzekł Bóg: Synem moim jesteś, jam cię dziś zrodził? I znowu: Ja będę dla niego Ojcem, a on będzie dla mnie Synem. Skoro zaś znowu wprowadzi Pierworodnego na świat, powie: Niech Mu oddają pokłon wszyscy aniołowie Boży” (Hbr 1,5-6). W kolejnym tekście z Listu do Hebrajczyków czytamy: „Do któregoż z aniołów kiedykolwiek powiedział: Siądź po mojej prawicy, aż położę nieprzyjaciół jak podnózek pod Twoich stóp”? (Hbr 1,13). W drugim rozdziale tego Listu autor biblijny stwierdza: „Uczyniłeś go niewiele mniejszym od aniołów, chwałą i czią go uwieńczyłeś, wszystko poddałeś pod jego stopy” (Hbr 2,7-8). Wyrażenie: „niewiele mniejszym” autor biblijny odnosi do krótkiego czasu życia ziemskiego Jezusa, które spędził On w poniżeniu, cierpieniu i męce, ale potem „chwałą i czią został ukoronowany” (Hbr 2,9). Dodajmy na koniec tekst z Księgi Daniela, w którym archanioł Michał jest nazwany „opiekunem twojego narodu” (Dn 12,1), o Chrystusie zaś mówi, że „zbawi swój lud” (Dn 1,21). A zatem: Chrystus jest zbawicielem swego ludu, zaś archanioł Michał tylko jego opiekunem.

W świetle choćby tych kilku wyżej przytoczonych tekstów: „Nazywanie Jezusa aniołem lub archaniołem w sensie przypisywania Mu anielskiej natury jest pozbawione wszelkich podstaw biblijnych”⁷.

⁷ N. Chesed, *Inny Jezus. Inny Duch. Inna Ewangelia. Kluczowe doktryny Świadków Jehowy*

II. Chrystus zrodzony, a nie stworzony

Pismo święte nigdy nie mówi o stworzeniu Syna Bożego, ale zawsze o Jego zrodzeniu: „Boga nikt nigdy nie widział. Jednorodzony Bóg, który jest w łonie Ojca (o Nim) pouczył” (J 1,18; zob. też Dz 13,33; Hbr 1,5; 5,5). Stworzyć oznacza powołać do istnienia coś, czego wcześniej nie było. Świadkowie Jehowy powołują się jednak na teksty, które ich zdaniem mówią o stworzeniu Syna Bożego, a także o Jego podrzędności wobec Boga Ojca. Takim tekstem jest według nich Kol 1,15: „On jest obrazem Boga niewidzialnego, Pierworodnym⁸ wobec każdego stworzenia”.

Świadkowie Jehowy twierdzą, że skoro Chrystus jest tylko obrazem Boga⁹ to znaczy, że nie jest Bogiem. Jezus jest Bogiem, ale stał się widzialny dzięki temu, że przyjął naturę ludzką. Jezus przyjąwszy naturę człowieka, nie utracił przez to natury boskiej – nadal jest Bogiem, ale dzięki posiadaniu ciała ludzkiemu stał się widzialnym¹⁰.

Jak rozumieć cytowany wyżej termin: „pierworodny”? W Psalmie 89,28 czytamy: „A Ja go ustanowię Pierworodnym, największym wśród królów ziemi”. Zauważmy: Jahwe ustanawia pierworodnego, czyli nie chodzi o stworzenie, ale o przyznanie Mu bardzo wysokiej godności. Termin „pierworodny” w Piśmie świętym może oznaczać najstarszego syna w rodzinie, ale w naszym tekście oznacza „zrodzony” przed wszystkimi rzeczami stworzonymi: „Wszystko przez Niego i dla Niego zostało stworzone. On jest przed wszystkim i wszystko w Nim ma istnienie” (Kol 1,16-17).

W tekście Ap 3,14 czytamy o „Początku stworzenia Bożego”. Kontynuuje to J 1,3: „Wszystko przez Nie się stało, a bez Niego nic się nie stało, co się stało”. A zatem – Chrystus dał początek każdemu stworzeniu, a nie – jak uważają Świadkowie Jehowy – że Chrystus sam jest stworzeniem, a więc że miał początek. W Apokalipsie Chrystus jest określany: „Jam Alfa i Omega, Pierwszy i Ostatni, Początek i Koniec” (Ap 22,13). Skoro Chrystus nazywa siebie określeniami Boga, to znaczy uważa siebie za Boga.

Wyjaśnijmy jeszcze jedną wątpliwość zgłaszaną przez Świadków Jehowy. Otóż według nich Prolog Ewangelii Jana nie mówi, że Słowo miało

w świetle Biblii. Koncept Design 2010, s. 13.

⁸ J. Szlaga, *Chrystus – pierworodny spośród umarłych*, „Studia Pelplińskie” 6(1975), s. 81-93. Zob. też K. Mielcarek, *Pierworodny*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2011, t. XV, s. 523-524.

⁹ A. Różanek, *Świadkowie Jehowy. Strażnicy prawdy czy fałszu*, Struga 1996, s. 26.

¹⁰ Zob. P. Lamarche, *Obraz*, w: *Słownik Teologii Biblijnej*, red. X. Leon-Dufour, Poznań 1982, s. 593-596.

początek, lecz że było na początku („Na początku było Słowo”). Chodzi tu o początek stworzenia; Słowo istniało już wtedy, gdy Bóg zaczął stwarzać świat i Ono także uczestniczyło w dziele stworzenia, a zatem, istniało już wtedy, gdy Bóg zaczął stwarzać świat. Podobnie należy rozumieć trudność z tekstem Ps 2,7: „Tyś Synem moim, Ja ciebie dziś zrodziłem”; „zrodzenie” nie oznacza to samo co „stworzenie”.

Na korzyść swojej interpretacji, że Chrystus jest stworzeniem, Świadkowie Jehowy przytaczają tekst 1Kor 8,6: „Dla nas istnieje tylko jeden Bóg Ojciec, od którego wszystko pochodzi i dla którego my istniejemy, oraz jeden Pan, Jezus Chrystus, przez którego wszystko się stało i dzięki któremu my także jesteśmy”. Świadkowie Jehowy interpretują ten tekst w ten sposób, że jedynym Bogiem jest Bóg Ojciec, natomiast Pan Jezus jest jedynie pośrednikiem między Bogiem a ludźmi. Otóż – „gdyby boskości nie można było odnosić również do Syna, wystarczyłoby Ojca nazywać po prostu Bogiem, bez dodawania dodatkowych określeń”¹¹. Poza tym należy zaznaczyć, że w cytowanym tekście 1Kor 8,6 Bóg Ojciec jest przedstawiony jako źródło stworzenia („od którego”), natomiast Pan Jezus jako Pośrednik stworzenia („przez którego”). Biblia wyraźnie stwierdza, że Ojciec stwarzał za pośrednictwem Syna (J 1,3; Kol 1,15:” W Nim zostało wszystko stworzone i to co w niebiosach, i to, co na ziemi byty widzialne i niewidzialne”. Przy czym było to „pośrednictwo aktywne, bowiem Chrystusa – zależnie od przekładu nazywano Dawcą życia, sprawcą życia, stwórcą życia (Dz 3,15)”¹².

Kolejną trudność zgłaszają Świadkowie Jehowy w związku z tekstem J 14,28: „Ojciec większy jest ode Mnie”. Otóż – Jezus rodząc się z Maryi jako człowiek nie był równy Ojcu – „Nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi” (Flp 2,6-7). Ale przez to, że stał się człowiekiem, Chrystus nie przestał być jednorodzoną Synem Bożym, któremu należy się cześć na równi z Ojcem: „aby wszyscy oddawali cześć Synowi, tak jak oddają cześć Ojcu. Kto nie oddaje czci Synowi, nie oddaje czci Ojcu, który Go posłał” (J 5,23). „Albowiem jak Ojciec wskrzesza umarłych i ożywia, tak również i Syn ożywia tych, których chce” (J 5,21).

Według Świadków Jehowy Chrystus nie znał czasu sądu ostatecznego, co również świadczy o braku Jego boskości. Ewangelista Marek rzeczywiście zaznacza: „Lecz o owym dniu lub godzinie nikt nie wie, ani aniołowie

¹¹ N. Chesed, *Inny Jezus. Inny Duch*, dz. cyt., s. 31.

¹² N. Chesed, *Inny Jezus. Inny Duch*, dz. cyt., s. 30-31.

w niebie, ani Syn, tylko Ojciec” (Mk 13,3)¹³. Chrystus w swoim ziemskim bytowaniu i odczuwaniu myślał tak jak każdy z nas („Dziecię Jezus rosło i nabierało mocy, napełniając się mądrością”: Łk 2,40). Gdy więc Jezus powiedział, że nikt nie zna dnia ani godziny owego dnia ostatecznego, powiedział to jako człowiek – nikt z ludzi nie zna owego dnia ani owej godziny.

Nie wolno zapominać, że Chrystus był prawdziwym człowiekiem: „Nie przyszedł, aby Mu służyto, lecz aby służyć i oddać swoje życie na okup za wielu” (Mk 10,45). Ale Chrystus był też prawdziwym Bogiem, w którym „ukryte są wszystkie skarby mądrości i wiedzy” (Kol 2,3). Chrystus dokładnie opisywał wydarzenia poprzedzające koniec świata (Mt 24-25), trudno więc przyjąć, że nie wiedział, kiedy to nastąpi¹⁴. Dodajmy, że dzień sądu ostatecznego jest często określany w Biblii jako „dzień Chrystusa” (Flp 1,10; 2,16), w dzień Jezusa Chrystusa (Flp 1,6), „dzień Pana naszego Jezusa Chrystusa” (1Kor 1,8), „dzień Pana Jezusa” (1Kor 5,5; 2Kor 1,14). Apokalipsa mówi o wielkim dniu gniewu Boga i Chrystusa Baranka” (Ap 6,15-17)¹⁵.

Kolejny tekst błędnie interpretowany przez Świadców Jehowy: „A gdy już wszystko zostanie Mu poddane wtedy i sam Syn zostanie poddany Temu, który Synowi poddał wszystko, aby Bóg był wszystkim we wszystkich” (1Kor 15,28). Syn podporządkowuje się Bogu jako człowiek, bo jako Bóg jest równy Bogu Ojcu. Biblia wielokrotnie mówi o wiecznym panowaniu Syna wraz z Ojcem: „Nastało królowanie Pana naszego i Jego Pomazańca nad światem” (Ap 11,15). Jezus jako Dziecię był „poddany” Maryi i Józefowi, a przecież już w łonie Maryi był Panem: „Będzie On nazwany Synem Najwyższego” (Łk 1,32). Kobiety wedle Pierwszego Listu świętego Piotra mają być poddane mężom („żony niech będą poddane swoim mężom”), z czego nie wynika niższa godność kobiet względem mężczyzn: „Nie ma już mężczyzny ani kobiety, wszyscy bowiem jesteście kimś jednym w Chrystusie” (Ga 3,28).

Jeszcze jeden tekst błędnie rozumiany przez Świadców Jehowy: „Objawienie Jezusa Chrystusa, które dał Mu Bóg” (Ap 1,1). Według Świadców Jehowy, gdyby Chrystus był Bogiem, nie potrzebowałby otrzymywać objawienia od Boga Ojca¹⁶. Tekst należy rozumieć akurat odwrotnie: Chrystus

¹³ W Ewangelii świętego Mateusza (24,36) o owym dniu wie „tylko sam Ojciec”. Wyraz „Syn” Mateusz opuścił.

¹⁴ E. Bagiński, *Świadcowie Jehowy*, dz. cyt., s. 107.

¹⁵ A. Kiejza, *Sąd Boży według Apokalipsy*, w: *Stworzył Bóg człowieka na swój obraz*, Warszawa 2002, s. 175-194.

¹⁶ S. Bagiński, *Świadcowie Jehowy*, dz. cyt., s. 109.

jako Bóg przekazywał w swoim nauczaniu boski przekaz wspólny Jemu i Ojcu: „Ja mówię wobec świata to, co usłyszałem od Niego” (J 8,26). Kiedy słuchacze Jezusa pytali Go: „Kimże Ty jesteś?” (J 8,25), Jezus odpowiada, że przekazuje boskie objawienie Ojca i Syna: „Gdy wywyższycie Syna Człowieczego, wtedy poznacie, że Ja Jestem i że Ja nic od siebie nie czynię, ale że to mówię, czego Mnie Ojciec nauczył” (J 8,27).

Błądnie Świadkowie Jehowy interpretują scenę biblijną, gdy Matka synów Zebedeusza prosi Jezusa by w królestwie niebieskim dał jej synom miejsce po swej prawej i lewej stronie: „Powiedz, żeby ci dwaj moi synowie zasiedli w Twoim królestwie jeden po prawej, a drugi po lewej Twej stronie” (Mt 20,21). Jezus odpowiadając wyjaśnia, że miejsca te dostaną się tym, „dla których Ojciec mój je przygotował” (Mt 20,23). Świadkowie Jehowy rozumieją ten tekst w ten sposób, że Syn nie jest równy Ojcu i że tylko Bóg Ojciec ma władzę przygotowania i rozdzielania miejsc w Królestwie Niebieskim. Istotnie, podczas swej ziemskiej misji Jezus nie „rozdziela” miejsc w Królestwie Niebieskim, ale gdy będzie już w niebie będzie tę misję spełniał: „Zwycięzcy dam zasiąść ze Mną na moim tronie” (Ap 3,21).

Kolejne „miejsce” biblijne wymagające wyjaśnienia. Gdy bogaty młodzieniec nazywa Jezusa „dobrym nauczycielem”, Jezus mu odpowiada: „Nikt nie jest dobry, tylko sam Bóg” (Mk 10,18). Według Świadków Jehowy, przywilej „bycia dobrym” Jezus przypisał nie sobie, tylko Bogu („tylko sam Bóg”) i w ten sposób „atrybut” bóstwa przypisał tylko Bogu Ojcu. Jest to nieprawda, bo Chrystus jednoznacznie samego siebie określa jako „dobry pasterz”: „Ja jestem dobrym pasterzem. Dobry pasterz daje życie swoje za owce” (J 10,11). Przywilej bycia „dobrym” odniesiony do Boga Ojca (Mk 10,18) Chrystus odnosi do siebie i w ten sposób udowadnia, że to co odnosi się do Boga odnosi się również do Niego. Ten boski przymiot „dobroci” Chrystus realizował w całej swojej działalności: „Przeszedł On dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich, którzy byli pod władzą diabła” (Dz 10,38). Przejdźmy zatem do kolejnego punktu naszych analiz – do boskości Chrystusa.

III. Boskość Chrystusa.

Swoją godność boską („jedno z Ojcem”) udowadnia Jezus w polemice z Żydami, którzy chcą Go ukamienować „Za to, że Ty będąc człowiekiem uważasz siebie za Boga” (J 10,33). Już w Starym Testamencie przywódca i sędziowie byli nazywani „bogami”; Jezus przytacza na dowód słowa z Psalmu 82: „Jesteście bogami i wszyscy – synami Najwyższego” (Ps 82,6). Skoro tak, to tym bardziej Jezus nie bluźni, jeżeli nazywa siebie Synem

Bożym. Czynił to Jezus wielokrotnie, co udowadnia Ewangelia świętego Jana. „Nadchodzi godzina... kiedy to umarli usłyszą głos Syna Bożego, a ci, którzy usłyszą, żyć będą” (J 5,25). „Ja i Ojciec jedno jesteśmy” (J 10,30; zob. też J 11,4.27; 14,11; 17,21).

Jezus jest prawdziwym Synem – Bożym¹⁷, którego Bóg posłał na świat. Do nazwania się Synem Bożym Jezusowi dają prawo czyny, których sam dokonywał, a które są też czynami Jego Ojca. Te właśnie czyny muszą prowadzić do uznania jedności Jezusa z Ojcem, do uznania, że jest On Bogiem równym w chwale swemu Ojcu: „Wszystko bowiem moje jest Twoje, a Twoje jest moje” (J 17,10).

Przeanalizujemy kolejne świadectwa biblijne o boskości Chrystusa. Stwierdzeniem boskości Chrystusa rozpoczyna się Prolog Ewangelii świętego Jana: „Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga i Bogiem było Słowo” (J 1,1). Prolog Ewangelii Jana wcale nie naucza, jakoby Słowo miało początek, lecz że było na początku. „Ono istniało już wtedy, kiedy Bóg zaczął stwarzać świat i Ono także uczestniczyło w dziele stwarzania... Musiało istnieć, zanim Bóg zaczął stwarzać, gdyż po pierwsze, Ono także jest Stworzycielem, a po drugie: „W nim było życie”, czyli Jego istotą jest to, co jest istotą Boga Jahwe – życie w sobie samym (por. J 5,26)”¹⁸. Pierwszy List Jana kończy się zdaniem: „On jest prawdziwym Bogiem i Życiem Wiecznym” (1J 5,21). A święty Paweł napisze: „W Nim mieszka cała pełnia bóstwa – ucieleśniona” (Kol 2,9). W Liście do Tytusa znajdziemy zdanie: „Oczekujemy błogosławionej nadziei i objawienia się chwały wielkiego Boga i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa” (Tt 2,13). Jezus stosuje do siebie starotestamentalne imię Boga, które znaczyło: „Jestem, który Jestem”. Jezus nawiązuje do tego imienia, gdy mówi o sobie: „Jeżeli nie wierzycie, że Ja Jestem, pomrzecie w grzechach swoich” (J 8,24). „Gdy wywyższycie Syna Człowieczego, wtedy poznacie, że Ja jestem i że Ja nic od siebie nie czynię, ale że to, mówię, czego Mnie Ojciec nauczył” (J 8,28). Swoje nauki prorocy biblijni wprowadzali zdaniem: „To mówi Pan”. Inaczej Chrystus – On głosi naukę własnym autorytetem: „Słyszeliście, że powiedziano przodkom: Nie zabijaj... A Ja wam powiadam” (Mt 5,21). „Uczył ich jak Ten, kto ma władzę, a nie jak ich uczeni w Piśmie” (Mt 7,29). W Księdze

¹⁷ X. Leon-Dufour, *Jezus Chrystus*, w: *Słownik Teologii Biblijnej*, red. X. Leon-Dufour, Poznań 1982, s. 347-358; H. Langkammer, *Jezus*, w: *Słownik Biblijny*, Katowice 1982, s. 79-80; J. Salij, *Jezus Chrystus*, w: Z. Pawlak, *Katolicyzm A-Z*, Poznań 1989, s. 187-192; A. Pacionek *Jezus jako Syn Boży*, Lublin 2007.

¹⁸ A. Różanek, *Świadkowie Jehowy*, dz. cyt., s. 22.

Wyjścia Bóg mówi o sobie: „Jahwe”¹⁹ co znaczy: Jam Jest” (Wj 3,13-15). Chrystus to samo mówił do Żydów o sobie: „Pierwej niż Abraham był Jam jest” (J 8,58). Nie mówił: „Jam był”, ale „Jam jest”, a więc utożsamia siebie z Bogiem, czyli mówi o sobie jako o Bogu. Prześledźmy opinie ewangelistów i uczniów. Widząc Jezusa chodzącego po jeziorze, uczniowie: „Upadli przed Nim mówiąc: Prawdziwie jesteś Synem Bożym” (Mt 14,33). Na pytanie Jezusa skierowane do uczniów: „A wy za kogo Mnie uważacie? Odpowiedział Szymon Piotr: Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego” (Mt 16,15-16).

Chrystus kuszony na pustyni²⁰ zwraca się do szatana słowami: „Nie będziesz kusił Pana Boga twego” (Mt 4,7). A przecież szatan kusił nie Boga, lecz Chrystusa. Dodajmy, że całość wersetu, którego tylko pierwszą część Pan Jezus przytoczył brzmi: „Nie będziecie wystawiali na próbę waszego Boga” (Pwt 6,16). Niewierny Tomasz²¹ widząc zmartwychwstałego Chrystusa, który przyszedł do swoich uczniów, „mimo zamkniętych drzwi, wyznaje: „Pan mój i Bóg mój” (J 20,28).

Nawiązując do pobytu starożytnych Izraelitów na pustyni, święty Paweł wzywa Koryntian: „Nie wystawiamy Pana (Wulgata: Chrystusa) na próbę, jak wystawiali Go niektórzy z nich i poginęli od węzów” (1Kor 10,9). A na pustyni Żydzi zgrzeszyli przeciw Bogu! W Liście do Kolosan święty Paweł wzywa wiernych, by nie dali się zwieść błędnym naukom, lecz zawierzyli Chrystusowi, bo: „W Nim mieszka cała Pełnia bóstwa, na sposób ciała” (Kol 2,8-9). Starotestamentalną formułę: „Pierwszy i Ostatni” określającą u proroka Izajasza Boga, Apokalipsa odnosi do Chrystusa. Oto tekst Izajasza: „To mówi Pan, król Izraela i odkupiciel jego, Pan Zastępów: Jam Pierwszy i Ostatni, a oprócz Mnie nie ma Boga” (Iz 44,6). Apokalipsa odnosi ten tytuł do Chrystusa: „To mówi Pierwszy i Ostatni, który był martwy, a ożył” (Ap 2,8).

O boskości Chrystusa – zrodzonego, a nie stworzonego – świadczą przysługujące Mu imiona, tytuły i przymioty. „On jest prawdziwym Bogiem i Życiem wiecznym” (1J 5,20). „Ani śmierć ani życie... nie zdoła nas odłączyć od miłości Boga, która jest w Chrystusie, Panu naszym” (Rz 8,38). „Chrystus

¹⁹ J. Paściak, *Boże imię Jahwe*, w: *Studium Scripturae – Anima Theologiae*, Kraków 1990, s. 225-235; A. Bartoszek, *Imię Jahwe w Izraelu*, „Communio XIV (1994), z. 1, s. 36-48; L. Stachowiak, *Jahwe*, w: „Encyklopedia Katolicka”, Lublin 1997, t. VII, s. 681-682.

²⁰ H. Nowakowski, *Znaczenie i sens mesjański kuszenia Chrystusa*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 5(1952), s. 45-53. H. Muszyński, *Kuszenie Chrystusa w tradycji synoptycznej*, CT 46(1976), z. 3, s. 17-41. A. Feuillet, *Tajemnica kuszenia Chrystusa*, w: *Zło w świecie*, Poznań 1992, s. 50-65.

²¹ B. Szier-Kramarek, *Tomasz Apostoł*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2013, t. XIX, s. 859.

jest ponad wszystkim, Błogosławiony na wieki” (Rz 9,5). „Król królów” (Ap 19,16), „Pierwszy i Ostatni” (Ap 1,17; Iz 44,6), „Alfa i Omega” (Ap 22,13). Boskie przymioty Chrystusa wymieniane w Piśmie świętym to: wszechmoc: „Tą potęgą może On wszystko sobie podporządkować” (Ap 3,21); wszechwładza: „Dana mi jest wszelka władza w niebie i na ziemi” (Mt 28,16; zob. też Ap 16,7); wszechwiedza: „Teraz wiemy, że wszystko wiesz i nie trzeba, aby Cię kto pytał” (J 16,30); „Panie, Ty wszystko wiesz” (J 21,17; zob. też Kol 2,3; 1Kor 1,24; 1Sm 2,3); wieczność: „Jezus Chrystus wczoraj i dziś, ten sam także na wieki” (Hbr 13,8; zob. też Ap 22,13; Kol 1,17; 2Tm 1,9). „Ja jestem z wami przez wszystkie dni aż do skończenia świata” (Mt 28,20).

Chrystusowi przysługuje atrybut wszechobecności, a więc przymiot boski: „Gdzie dwaj lub trzej zbirą się w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18,20). Chrystus jest panem wszechzrzeszy: „Kimże On jest, skoro nawet wichry i jezioro są Mu posłuszne?” (Mt 8,27). „On obdarza życiem, odpuszcza grzechy, będzie sądził żywych i umarłych itd. – te prawdy stanowią przecież istotę dobrej nowiny ewangelicznej o boskości Chrystusa i ciągle powracają na kartach ewangelii”²².

Przytoczone wyżej teksty biblijne – przede wszystkim z Nowego Testamentu – jednoznacznie udowadniają boskość Chrystusa i tym samym określają pogląd Świadców Jehowy jako błędny, niezgodny z danymi Pisma świętego. Jednak Świadkowie Jehowy przytaczają jeszcze teksty ze Starego Testamentu przeciwko boskości Chrystusa. Najpierw tekst z Księgi Przysłów 8,22: „Pan mnie stworzył, swe arcydzieło”. Tekst ten jednak nie odnosi się do stworzenia osoby Syna Bożego, lecz do mądrości Bożej²³. Wystarczy przeanalizować choćby wybrane teksty z Księgi Mądrości, aby się o tym przekonać. Mądrość to przymiot Boga, istotna „rzeczywistość Boża”, która istnieje wiekuiście w Bogu. (Prz 8,22-26; Syr 24,9). Jest ona, jak mówi autor Księgi Mądrości: „tchnieniem mocy Bożej i przeczystym wpływem chwały wszechmocnego... jest odblaskiem wieczystej światłości, zwierciadłem bez skazy działania Boga, obrazem Jego dobroci... Jedna jest a wszystko może” (Mdr 7,25-27).

Drugi tekst przytaczany przez Świadców Jehowy przeciwko boskości Chrystusa to Iz 9,5: „Albowiem Dziecię się nam narodziło, Syn został nam

²² J. Salij, *Szukającym drogi*, Poznań 1993, s. 35.

²³ M. Filipiak, *Mądrość biblijna*, w: *Biblia o człowieku*, Lublin 1979, s. 130-145; Tegoż autora, *Homo Biblicus*, Toruń 2004, s. 157-160; B. Poniży, *Mądrość (w Biblii)*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2008, t. XII, s. 310-314.

dany, na Jego barkach spoczęła władza. Nazwano Go imieniem: Przedziwny Doradca, Bóg Mocny, Odwieczny Ojciec, Księżę Pokoju”. (Mirabilis Consiliarius, Deus Fortis, Pater aeternitatis, Princeps pacis). Cudowne narodziny tego Dziecięcia z Maryi Dziewicy (Iz 7,14; 8,8; Mt 1,23) oraz Jego rządy zapowiadane jako powrót do rajskiego szczęścia (por. Mi 5,1-2) interpretuje się jako zapowiedzi mesjańskie, ale sugerują one wyraźnie godność boską Mesjasza. Wyraźnie to stwierdza przymiot: „Bóg mocny” (Iz 9,5), który w Starym Testamencie odnosi się zawsze do Boga: „Reszta powróci reszta z Jakuba do Boga mocnego” (Iz 10,21). „Ty, co okazujesz łaskawość dla tysięcy, lecz karzesz grzechy ojców... Boże mocny, którego imię jest Jahwe Zastępów” (Jr 32,18). „Boże nasz, Boże wielki, mocny, straszliwy, dotrzymujący przymierza i łaski” (Ne 9,32).

Tekst proroka Izajasza 9,5 należy interpretować w świetle całości Objawienia. Taka jest zresztą zasada właściwej interpretacji tekstów biblijnych – interpretacja „w kontekście”. Okazuje się wtedy, że tekst Iz 9,5 poświadcza boską godność Jezusa Chrystusa²⁴.

IV. Boska świadomość Chrystusa

Mówiąc o boskości Chrystusa trzeba podkreślić istotny fakt, że Jezus miał świadomość swojego synostwa Bożego²⁵. Zupełnie nie uwzględniają tego Świadkowie Jehowy, co jest zrozumiałe: skoro bowiem odrzucają boskość Chrystusa, nie mogą też przyjmować Jego boskiej świadomości. O Boskiej świadomości Chrystusa świadczą przekazane przez synoptyków fakty i słowa Chrystusa: przypisywanie sobie boskiego autorytetu, władza odpuszczania grzechów, występowanie w roli sędziego ludzkości, odwoływanie się do jedności z Ojcem, i dokonywane cuda. Święty Paweł ukazuje Jezusa w boskiej preegzystencji jako Obraz niewidzialnego Ojca i stwórcę świata (Hbr 1,1-14).

Najpełniej obraz boskiej świadomości Jezusa ukazuje Jan Ewangelista²⁶. Według Jana, Jezus w swym poznaniu ma bezpośredni związek z Bogiem Ojcem. „Świadczy On o tym, co widział i słyszał” (3,32). „Jedynie Ten, który jest od Boga widział Ojca” (6,46; zob. też 8,26.38.40.47.55).

²⁴ Szerzej zob. R. Krawczyk, *Nadzieje mesjańskie w historii starożytnego Izraela*, Warszawa 2008, s. 84-90.

²⁵ D. Gardocki, *Świadomość Jezusa na temat swojej boskiej tożsamości*, „Bobolanum” 9(2009), z. 2, s. 73-96.

²⁶ A. Skowronek, *Jezus Chrystus (ujęcie teologiczne)*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 1997, t. VII, s. 1359-1360.

O najściślejszym związku Jezusa z Ojcem świadczą Jego słowa: „Ja i Ojciec jedno jesteśmy” (10,30). Ścisłej więzi z Ojcem Jezus zawdzięcza swoje cudowne czyny: „Dzieła, które czynię, świadczą o Mnie, że Ojciec Mnie posłał” (5,36). Nauka, którą Jezus głosi, jest nauką Jego Ojca: „Nauka moja nie jest moja, lecz nauką Tego, który Mnie posłał” (7,16). Jezus ma władzę nad światem umarłych, podobnie jak Ojciec: „Jak Ojciec wskrzesza umarłych i ożywia, tak również i Syn ożywia tych, których zechce” (5,21). Jezus ma władzę sądowniczą: „Przekazał Synowi władzę wykonywania sądu” (5,27). Jezus ma władzę nad żywymi i umarłymi, czyli władzę uniwersalną: „Kto przychodzi z wysoka, panuje nad wszystkimi... Kto z nieba pochodzi, Ten jest ponad wszystkim i świadczy o tym, co widział i słyszał” (3,31-32)²⁷. Chrystus powiedział o sobie: „Syn Człowieczy Jest panem szabatu” (Łk 6,5), a wiadomo, że Panem świąt ustanowionych przez Boga może być tylko Bóg.

Świadcstwa Chrystusa o swoim Bożym synostwie prowadziły do sporów z żydowską starszyzną, a w końcu doprowadziły do śmierci Jezusa. Szczególnym wyrazem boskiej świadomości Jezusa było Jego odnośnięcie się do Boga Ojca wyrazem: „Abba, Ojcze”²⁸: „Abba, Ojcze, dla Ciebie wszystko jest możliwe, zabierz więc ten kielich ode Mnie” (Mk 14,36; zob. też Ga 4,6; Rz 8,15). Inwokacja: Abba „stanowi ważny argument dla stwierdzenia świadomości synostwa Bożego u Jezusa i autentyczności Jego słów, w których ona występuje”²⁹. Tytuł: Syn Boży „stanowi w Nowym Testamencie najbardziej adekwatne określenie (godności) Jezusa Chrystusa mieszczące w sobie wszystkie Jego określenia godnościowe”³⁰.

O boskości Chrystusa świadczy Jego zmartwychwstanie. Tymczasem jednym z istotnych przekazów Świadców Jehowy jest teza, że zmartwychwstanie Chrystusa było powrotem do istnienia anielskiego, że Chrystus zmartwychwstał jako istota duchowa. Tymczasem, jak potwierdzają teksty biblijne, ukazując się uczniom po swoim zmartwychwstaniu, Chrystus ukazał się nie jako zmartwychwstały duch czy osoba duchowa. „Dotknijcie Mnie i przekonajcie się: duch nie ma ciała ani kości, jak widzicie, że Ja mam. Po tych słowach pokazał im swoje ręce i swoje nogi” (Łk 24,39-40).

²⁷ Zob. J. Kudasiewicz, *Jezus historii a Chrystus wiary*, Lublin 1987; W. Hryniewicz, *Zarys chrześcijańskiej teologii paschalnej*, t. II, Lublin 1987.

²⁸ S. Wójtowicz, *Abba*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 1973, t. I, s. 5; J. Jeremias, *Abba*, w: *Biblia dzisiaj*, J. Kudasiewicz (red.), Kraków 1969, s. 316-331.

²⁹ H. Langkammer, *Słownik Biblijny*, Katowice 1982, s. 1.

³⁰ H. Langkammer, *Chrystologia*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 1979, t. III, s. 305.

Aby rozwiązać ostatnie wątpliwości uczniów, Chrystus poprosił ich o coś do jedzenia i „jadł wobec nich” (Łk 24,43). Święty Paweł uczył o cieleśnym zmartwychwstaniu Chrystusa, który „przekształcił nasze ciało poniżone, na podobne do swego chwalebego ciała to potęgą, jaką może On także wszystko, co jest, sobie podporządkować” (Flp 3,21; por. Dz 2,31; Kol 2,9). Sam Chrystus nigdy nie pouczał Apostołów, że zmartwychwstanie jako duch, ale jako osoba cieleśna (J 2,21-22; 10, 33-34; Mt 17,22-23). Podobnie w Starym Testamencie nie znajdujemy nauki o zmartwychwstaniu duchów, lecz zawsze ciał (Hi 19,26; Dn 12,2; Iz 26,19; 2Mch 7,14)³¹. Przytoczmy słowa samego Jezusa. „Syn Człowieczy musi wiele wycierpieć... ale po trzech dniach zmartwychwstanie” (Mk 8,31). Jeszcze wyraźniej stwierdza to Jezus w dyskusji z Żydami po wypędzeniu przekupniów ze świątyni, gdy mówi: „Zburzcie tę świątynię, a Ja w trzech dniach wzniosę ją na nowo... On zaś mówił o świątyni swego ciała” (J 2,19-21). Mówił o świątyni swego ciała, a więc o swoim zmartwychwstaniu jako osoby cieleśnej.

O boskości Chrystusa świadczą również teksty, w których On sam zapowiada swoje powtórne przyjście – swoją paruzję: „A wtedy ujrzą Syna Człowieczego nadchodzącego w obłoku z mocą wielką i chwałą” (Łk 21,27). Termin: „paruzja” (gr. parusia – przyjście, przybycie)³² oznacza – poza osobistym spotkaniem człowieka z Panem doświadczanym w chwili śmierci – powtórne przyjście Jezusa Chrystusa w czasach ostatecznych. Nastąpi to dopiero wtedy, gdy na całej ziemi będzie głoszona Ewangelia (Mt 24,14). W chwili tego przyjścia Chrystusa, wszyscy uczniowie Pańscy będą Jego chwałą i radością: „Czyż nie wy nią będziecie przed Panem naszym Jezusem Chrystusem w chwili Jego przyjścia”? (1Tes 2,19). Chrystus „paruzyjny” według niektórych teologów „będzie tożsamy z historycznym Jezusem – Chrystusem, który jest ciągle obecny w swoim Kościele i działaniu Ducha świętego; paruzja nie jest powtórzeniem pierwszego historycznego przyjścia Jezusa na świat, lecz stanowi... ostateczne spełnienie stworzenia wyrażające jego dopełnienie w chwale Boga Ojca”³³.

Gdy nadszedł dzień wniebowstąpienia, Chrystus zwrócił się do swoich uczniów ze słowami: „Mężowie z Galilei, dlaczego stoicie i wpatrujecie się w niebo? Ten Jezus, wzięty od was do nieba, przyjdzie tak samo, jak

³¹ E. Bagiński, *Świadkowie Jehowy*, dz. cyt., s. 121.

³² M. Manikowski, *Pelnia czasu. Wcielenie i Paruzja*, „Theologica Wratislaviensia” 2(2007), s. 51-61.

³³ K. Gózdź, *Paruzja (w teologii)*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2010, t. XIV, s. 1387.

widzieliście Go wstępującego do nieba” (Dz 1,11). A o tym przyjsciu Chrystusa tak pisze Apokalipsa: „Oto nadchodzi z oblokami i ujrzy Go wszelkie oko i wszyscy, którzy Go przebodli... Jam jest Alfa i Omega, mówi Pan Bóg, który jest, który był i który przychodzi, Bóg wszechmogący” (Ap 1,7-8). Wyrażenie: „Bóg wszechmogący” powraca w Apokalipsie w następnym wierszu: „Panie, Boże wszechmogący, któryś jest i któryś był i który masz przyjść...” (Ap 11,16-17). Wyrażenie: „Bóg wszechmogący” odnosi się jednoznacznie do Chrystusa, który jest, który był i który ma przyjść na sąd ostateczny.

Opis powtórnego przyjscia Jezusa Chrystusa jako sędzię ludzkości i określenie Go tytułem „Bóg wszechmogący” jednoznacznie udowadnia, że Jezus Chrystus jest Bogiem i takim jest ogłoszony w Piśmie Świętym. Tym samym jako błędną, niezgodną z Pismem świętym trzeba uznać naukę Świadków Jehowy, którzy „Osobę Jezusa Chrystusa nazywają jednorodzonem Synem Bożym, jednak negują Jego bóstwo i uważają, że zarówno w ciągu ziemskiego życia, jak i obecnie, nie ma On dwóch natur – boskiej i ludzkiej i uznają Go jedynie za pozbawione boskich przymiotów pierwsze stworzenie”³⁴.

Przeanalizowaliśmy teksty biblijne dotyczące głównych prawd chrystologicznych. Wynika z nich jednoznacznie, że to, co w minionych wiekach było podstawą kultury Europy – poszukiwanie Boga i gotowość, by Go słuchać – również dzisiaj pozostaje fundamentem każdej prawdziwej kultury. Słowo Boże zawarte w Biblii włącza nas bowiem w dialog z Bogiem, W tym dialogu przedstawiamy Bogu nasze życie ze wszystkimi jego jasnymi i ciemnymi stronami. Ale Słowo Boże włącza nas także w dialog z bliźnimi i ze światem i w ten sposób staje się Ono Słowem Życia. Dlatego święty Paweł wzywał Filipian: „Trzymajcie się mocno Słowa Życia” (Flp 2,10). Pośród codziennych trudów i zagrożeń Słowo Życia spokojnie nas prowadzi do życia nowego, radosnego. Do takiego życia wzywał psalmista:

„Radośnie wykrzykuj cała ziemia,
cieszcie się i weselcie i grajcie,
śpiewajcie Panu przy wtórze cytry,
przy wtórze cytry i przy dźwięku harfy,
przy trąbach i dźwięku rogu.
Niech szumi morze i co je napełnia,
świat i jego mieszkańcy.
Niech rzeki klaszczą w dłonie,
niech góry razem wołają radośnie” (Ps 98).

³⁴ A. Wańka, *Świadkowie Jehowy*, w: *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 2013, t. XIX, s. 314.

SPIS TREŚCI

Episkopat Polski

List pasterski z okazji V Tygodnia Wychowania (13-19 września 2015 r.)	475
Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski w sprawie zarządzania dobrami doczesnymi Kościoła	480
Komunikat Prezydium KEP ws. uchodźców	520
Komunikat Przewodniczącego KEP do partii politycznych	522
Pro memoria ws. ochrony życia nienarodzonych	524
Stanowisko Biskupów Polskich przed Synodem o rodzinie	525
Oświadczenie zespołu KEP ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia	529

Biskup Siedlecki

Dekret ustanawiający Diecezjalną Komisję Liturgiczną	530
Dekret powołujący Komitet Organizacyjny ŚDM	532
Dekret powołujący Diecezjalne Biuro Prasowe	533
Statut Diecezjalnego Biura Prasowego	534
Dekret wizytacyjny	537
Dekret wyznaczający Komisje wizytacyjne	538
Zaproszenie na V Diecezjalną Pielgrzymkę Mężczyzn do Pratulina	540

Zmiany wśród duchowieństwa	541
----------------------------------	-----

Komunikaty Kurii

Warsztaty „Modlitwa uwolnienia”	543
Wrześniowe spotkanie popularno-naukowe z cyklu inspirowanego zbliżającym się Jubileuszem 1050 rocznicy Chrztu Polski	544

Zmarli kapłani

Ks. kan. mgr Michał Śliwowski (1949-2015)	545
---	-----

Dodatek

Ks. Roman Krawczyk, <i>Jezus Chrystus w nauczaniu Świadków Jehowy</i>	548
---	-----

ISSN 1230-7165

Wydawca:

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej

Unitas
wydawnictwo

08-110 Siedlce, ul. Szkolna 22

tel. 530 742 909

e-mail: wydawnictwo@wydawnictwo-unitas.pl

Nakład: 1000 egz.

Redaktor naczelny: ks. dr Marek Paluszkiewicz

Numer zatwierdził: ks. mgr lic. Jan Babik, kanclerz